

LATVIJAS

ENERGOSTANDARTS

LEK

037

Otrais izdevums

2008

Ar izmaiņām 1

Tikai lasīšanai

**Drošības prasības, veicot darbus hidroelektrostaciju
hidrotehniskajās būvēs un hidroietaisēs.**

www.latveenergo.lv

LATVIJAS

ENERGOSTANDARTS

LEK

037

Otrais izdevums

2008

Ar izmaiņām 1

Tikai lasīšanai

Drošības prasības, veicot darbus hidroelektrostaciju hidrotehniskajās būvēs un hidroietaisēs.

Energostandarts attiecināms uz Latvijas Republikā izvietotām ekspluatācijā esošām hidroelektrostaciju hidrotehniskajām būvēs, hidroieteisēm un ūdenssaimniecības objektiem.

Energostandarts nosaka galvenās organizatoriskās un tehniskās prasības, veicot darbus hidrotehniskajās būvēs, hidroietaisēs un garantē drošu šo darbu veikšanu.

Energostandartu izstrādājusi darba iniciatīvas grupa, ievērojot Latvijas Republikas likumdošanu, MK noteikumus, spēkā esošos normatīvus un AS "Latvenergo" ekspluatācijas pieredzi.

Energostandarts apstiprināts Latvijas Elektrotehniskajā komisijā.

© Copyright LEK 2004

Šis publikācijas jebkuru daļu nedrīkst reproducēt vai izmantot jebkurā formā vai jebkādiem līdzekļiem, elektroniskiem vai mehāniskiem, fotokopēšana vai mikrofilmas ieskaitot, bez izdevēja rakstiskas atļaujas.

Latvijas Elektrotehniskā komisija
Pulkveža Brieža ielā 12, Rīgā, LV-1230

Reģistrācijas nr. 151
Datums: 23.12.2008
LEK 037
LATVIJAS ENERĢOSTANDARTS

Satura rādītājs

1. Termini. Prasību pielietošanas joma, kārtība, kontrole	3
2. Prasības personālam	7
3. Hidrotehnisko būvju un hidroietaišu apkalpošana	9
4. Organizatoriskie pasākumi drošai darbu izpildei	9
4.1. Vispārējās prasības	9
4.2. Darbinieki, kas atbild par darba drošību	12
4.3. Norīkojuma izsniegšana un rīkojuma došana	15
4.4. Papildus atbildīgā darbinieka norīkošana	17
4.5. Atļaujas izsniegšana darba vietas sagatavošanai un pielaišanai pie darba	17
4.6. Darba vietas sagatavošana un pielaišana pie darba	18
4.7. Uzraudzība darba laikā	19
4.8. Pāriešana uz citu darba vietu	20
4.9. Darbu pārtraukšana un pabeigšana	20
4.10. Hidroietaišu iedarbināšana pēc darbu pabeigšanas	22
4.11. Darbi hidroietaisēs vairākās darba vietās	23
4.12. Darbu izpilde pēc rīkojuma	23
4.13. Darbu izpilde saskaņā ar ekspluatācijas instrukcijām	23
4.14. Darbuzņēmēju pielaišana pie darba	24
5. Tehniskie pasākumi drošai darbu veikšanai	25
5.1. Atslēgšana, darbības apturēšana	25
5.2. Darba vietas sagatavošana	26
6. Drošības prasības, veicot darbus hidrotehniskajās būvēs	26
6.1. Drošības prasības hidrotehnisko būvju ekspluatācijā	26
6.2. Drošības prasības, veicot ūdenslīdēju darbus	27
6.3. Drošības prasības aizsprostu, zemes dambju un betona konstrukciju remontos	30
6.4. Drošības prasības, veicot darbus ledus periodā un palu laikā	34
6.5. Drošības prasības, veicot darbus ar peldošu līdzekļu palīdzību	37
6.6. Drošības prasības, veicot darbus pazemes būvēs, šahtās, slēgtās galerijās, akās un rezervuāros	40
6.7. Drošības prasības, veicot darbus uz sastatnēm, darba platformām, konstrukcijām un kāpnēm	42
6.8. Drošības prasības, veicot darbus ar automobiļiem, celtņiem, mehānismiem	43
6.9. Drošības prasības, veicot darbus ar uguni	45
6.10. Drošības prasības, veicot krāsošanas darbus	46
7. Drošības prasības, veicot darbus hidroietaisēs	48
7.1. Drošības prasības, veicot darbus pie hidroagregātiem, hidroturbīnu ūdens ieplūdes un izplūdes ceļos (ūdens ceļos)	48
7.2. Drošības prasības, veicot darbus pie aizvāriem	50
7.3. Drošības prasības, veicot sūkņu, kompresoru, citu kustošu vai rotējošu mehānismu un to tehnoloģisko vadu (turpmāk – mehānismu) apkopi un remontus	51
7.4. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)	52
PIELIKUMS 1	53
PIELIKUMS 2	54
PIELIKUMS 3	55

PIELIKUMS 4	60
PIELIKUMS 5	61
PIELIKUMS 6	62
PIELIKUMS 7	62

www.latvenergo.lv

1. Termini. Prasību pielietošanas joma, kārtība, kontrole

1.1. Šā energostandarta izpratnē lietotie termini:

1.1.1. brigāde – darbu veikšanai organizēta divu vai vairāku darbinieku kopa, kurā viens ir atbildīgais par darba izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.2. brigādes loceklis – norīkojumā vai rīkojumā nozīmēts darbinieks, kurš veic konkrētu uzdevumu, ko uzdevis atbildīgais par darba izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.3. darba aizsardzības instrukcija – normatīvs akts, kas nosaka darba aizsardzības prasības uzņēmumā strādājošajiem darbiniekiem, veicot darbu vai pildot amata pienākumus; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.4. darba vietas sagatavošana – tehnisku pasākumu izpilde, kas nodrošina drošu darbu veikšanu;

1.1.5. darba vieta – vieta noteiktā telpā, kurā tiek veikts uzdotais darbs vai amata pienākumi, kā arī uz paredzēto darbu izpildes laiku hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs speciāli sagatavota vieta, kurā veikti nepieciešamie tehniskie pasākumi, kas pilnībā novērš vai samazina darba vides riska faktoru iespējamo iedarbību uz strādājošo; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.16. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.7. darbi zem ūdens – darbi zem ūdens līmeņa, kas veicami speciālās ierīcēs vai ūdenslīdzēju darba aprīkojumā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.8. darbs augstumā – darbs, ko darbinieks izpilda, atrodoties 1,5 un vairāk metru augstumā no zemes, pārseguma vai stabilas un drošas virsmas;

1.1.9. atbildīgais par darba izpildi – atbildīgā par darba organizāciju norīkots darbinieks, kuram tehniskais vadītājs noteiktā kārtībā rakstiski piešķīris tiesības pildīt atbildīgā par darba izpildi pienākumus saskaņā ar šī energostandarta p. 4.2. norādīto; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.10. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.11. ekspluatācijas (apkalpošanas) instrukcija – tehniskā vadītāja apstiprināta iekārtas vai būves ekspluatācijas instrukcija, kas sastādīta pamatojoties uz tehniskās ekspluatācijas standartu, izgatavotājrūpnīcas instrukcijām, projekta datiem, spēkā esošajiem normatīvajiem dokumentiem un materiāliem, ekspluatācijas pieredzi un izmēģinājumu rezultātiem, ievērojot vietējos apstākļus; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.12. ekspluatācijā esoša hidrotehniskā būve vai hidroietaise – hidrotehniskā būve vai hidroietaise vai tās daļa, kas pēc tās ierīkošanas un pārbaudes pieņemta ekspluatācijā;

1.1.13. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.14. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.15. gāzes bīstamība – paaugstināta sprādzienbīstamu un ugunsnedrošu gāzu vai tvaiku koncentrācija, kas var būt bīstama personāla veselībai vai dzīvībai;

1.1.16. hidroagregāta rotējošā daļa – tieši vai ar vārpstu savienots turbīnas darba rats un ģeneratora rotors ar palīgvārpstām un to aprikojumu;

1.1.17. hidroagregāts – savstarpēji savienota hidrauliskā turbīna (hidroturbīna) un elektriskais ģenerators ar to darbināšanai nepieciešamiem mehānismiem un iekārtām;

1.1.18. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.19. hidroietaise – mašīnu un mehānismu kopums, kas nodrošina ūdens potenciālās enerģijas pārveidošanu elektroenerģijā un hidroelektrostacijas ekspluatācijas režīmus (hidroagregāti, aizvari, sūkņi, kompresori u.c.); (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.20. hidrotehniskās būves – hidroelektrostacijas darbībai nepieciešamo būvju komplekss, tai skaitā aizsprosti, dambji, hidroelektrostacijas ēkas, ūdens novadbūves, kanāli, cauruļvadi, tunēļi, sūkņu stacijas, drenāža, zivju aizsardzības pārvedes būves, aizsargdambji, krastu nostiprinājumi, atbalsta sienas un citas būves, uz kurām iedarbojas ūdens spiediens;

1.1.21. hidroturbīna – turbīna, kas darbināma ar ūdens spiedienu vai strūklu;

1.1.22. norīkojums – darbu drošai veikšanai paredzēts dokuments, kas sastādīts uz speciālas veidlapas un nosaka norīkojuma izpildē iesaistāmos un par drošu darbu veikšanu atbildīgos darbiniekus, veicamos darbus, darbu veikšanas laiku, pasākumus darba vietas sagatavošanai, apstiprina atļauju darba vietas sagatavošanai un pieļaišanai pie darba, fiksē ikdienas pieļaišanu pie darba un darba pabeigšanu, kā arī izmaiņas brigādes sastāvā;

1.1.23. operatīvais personāls – speciāli apmācīts hidroelektrostacijas personāls, kuram ir operatīvā darba tiesības, t.i. kontrolēt un mainīt hidroelektrostacijas operatīvos stāvokļus un režīma parametrus, izdarīt pārslēgumus hidroietaisēs, sagatavot darba vietu, pieļaut brigādes pie darba vai dot atļauju pieļaut pie darba;

1.1.24. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.25. personāls ar operatīvajām tiesībām – speciāli apmācīts personāls, kuram ir tiesības veikt ekspluatācijas darbus, izdarīt operatīvos pārslēgumus un

pielaist brigādes pie darba hidroelektrostacijās noteiktā apjomā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.26. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.27. paceļamā platforma – samontēta, pārbaudīta, uz stingras pamatnes pārvietojama tehniska konstrukcija ar platformu darba veikšanai augstumā;

1.1.28. pārslēgumi hidroietaisēs – manipulācijas ar hidroietaišu elementiem, lai noņemtu/padotu spiedienu tehnoloģiskajos cauruļvados, ūdens ieplūdes vai izplūdes ceļos, mainītu HES elementu darba režīmus; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.29. pazemes būves – galerijas un tuneļi grunts iežos un betona būvju pamatnēs, inženierkomunikāciju akas, skatrakumi, ģeoloģiskie urbumi;

1.1.30. personāls – hidroelektrostacijās strādājoši darbinieki, kuri veic hidrotehnisko būvju, hidroietaišu un ūdenssaimniecības apkalpi, uzraudzību, remontu, profilaktiskās pārbaudes, veic manipulācijas ar hidroietaisēm, teritorijas un telpu uzkopšanu, būvniecības un montāžas darbus;

1.1.31. piekarsastatne - samontēta, pārbaudīta piekarama tehniska konstrukcija ar platformu darbu veikšanai augstumā vai zem konstrukcijām, kur sastatņu uzstādīšana nav racionāla vai nav iespējama;

1.1.32. pielaišana pie darba – organizatorisks pasākums, kurā pielaidējs pie darba iepazīstina atbildīgo par darba izpildi, brigādes locekļus ar norīkojuma vai rīkojuma saturu, instruē viņus, norādot darbu izpildei sagatavotās darba vietas robežas, parāda darba vietai tuvākās bīstamās ietaises un strāvu vadošās daļas, kurām aizliegts tuvojties, kā arī pārbauda brigādes sastāva atbilstību norīkojumam vai rīkojumam; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.33. pielaidējs pie darba (turpmāk –pielaidējs) – operatīvais personāls vai atbildīgā par darba organizāciju norīkots darbinieks, kuram tehniskais vadītājs noteiktā kārtībā rakstiski piešķirīs tiesības pildīt pielaidēja pienākumus; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.34. remontpersonāls – apmācīts personāls, kam ir tiesības izpildīt remonta un regulēšanas darbus, kā arī veikt pārbaudes un mērījumus hidrotehniskajās būvēs un hidroietaisēs. Šis termins attiecināms arī uz darbuzņēmēju personālu;

1.1.35. rīkojums – drošai darbu veikšanai dots darba uzdevums, kas nosaka darbību – to saturu, vietu, sākuma un beigu laiku, nepieciešamos drošības pasākumus, brigādes sastāvu un darbiniekus, kuri atbildīgi par drošu darbu veikšanu, darbiem uz laiku, kas nepārsniedz 24 stundas un kas ir ierakstīts Norīkojumu un rīkojumu reģistrācijas žurnālā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.36. sastatne – samontēta, pārbaudīta, uz zemes vai stingras pamatnes balstīta tehniska konstrukcija darbu veikšanai augstumā virs pamatlaukuma līmeņa;

1.1.37. speciālie drošības pasākumi – speciāli pasākumi un prasības, papildus tehniskiem pasākumiem, strādājošo drošībai (papildus nožogojumi, gaisa sastāva pārbaude, jostas un stiprinājumi, ugunsdrošības pasākumi un citi);

1.1.38. tehniskais vadītājs – ar HES valdītāja rīkojumu norīkots darbinieks, kurš organizē drošu un pareizu hidrotehnisko būvju un hidroietaišu ekspluatāciju atbilstoši darba aizsardzības, vides aizsardzības, ugunsdrošības, tehniskās ekspluatācijas noteikumu un standartu prasībām; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.39. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.40. ūdens ieplūdes ceļš - ūdens ceļš starp augšējo baseinu un hidroturbīnu spirālkamerām; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.41. ūdenslīdēju darbi – darbu kopums, kas nodrošina darbu veikšanu zem ūdens ar ūdenslīdēju palīdzību;

1.1.42. ūdenssaimniecības objekti – peldošie līdzekļi hidrotehnisko būvju un hidroietaišu apkalpošanai (kuģi, laivas, plosti, prāmji u.c.), aizsardzībai (pontoni, bonas, ragatas u.c.) un to palīgiekārtas (tiltiņi, trapi, stiprinājumi, piestātnes u.c.);

1.1.43. zemes darbi – darbi ar mehāniskiem vai rokas instrumentiem grunts vai iežu izrakšanai un pārvietošanai dziļāk par 0,45 metriem.

1.1.44. paaugstinātas bīstamības darbi – darbi, kuros var rasties apdraudējums darbinieku dzīvībai un veselībai, apkārtējai videi, iekārtu un ietaišu drošai lietošanai, kas konstatēts darba un darba vietu risku faktoru novērtēšanas rezultātā. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.45.caurplūdes trakts – ūdens ceļš starp augšējo baseinu un lejas bjefu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.1.46.atbildīgais par darba organizāciju – HES valdītāja norīkots darbinieks, kuram ir atbilstoša kvalifikācija un pieredze, lai organizētu drošu darba hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs, izsniedzot norīkojumus vai dodot rīkojumus. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.2. Energostandartā lietotie saīsinājumi:

1.2.1. ĀSI – āra sadalietais (elektroietaisēs);

1.2.2. ESI – eļļas spiediekārtas;

1.2.3. ISI – iekštelpu sadalietais (elektroietaisēs)

1.2.4. GL – gaisvadu elektrolīnija;

1.2.5. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

1.2.6. HES – hidroelektrostacija;

1.2.7. HI – hidroietaise(-s);

1.2.8. HTB – hidrotehniskā(-s) būve(-s);

1.2.9. KL – kabeļu elektrolīnija(-s);

1.2.10. SI – sadalietaise.

1.3. Šis energostandarts nosaka drošības prasības, veicot darbus ekspluatācijā (pagaidu vai pastāvīgā) esošās hidroelektrostacijās.

1.4. Šis energostandarts neattiecas uz tādām hidrotehniskajām būvēm un hidroietaisēm, kurās darbu veikšanu reglamentē citi normatīvie akti.

1.5. Aizsardzības līdzekļiem, ko izmanto atbilstoši šim energostandartam, jāatbilst normatīvai dokumentācijai.

1.6. HES valdītājam ar rakstisku rīkojumu jānorīko tehniskais vadītājs, kuram jānodrošina apkalpojošā personāla darba drošība, hidrotehnisko būvju un hidroietaišu droša ekspluatācija saskaņā ar šī energostandarta un citu normatīvo dokumentu prasībām. Aizliegts ekspluatēt hidrotehniskās būves un hidroietaises, ja nav norīkots tehniskais vadītājs.

1.7. HES valdītājam, kuram nav sava tehniskā personāla (visiem vai atsevišķiem specifiskiem darbiem), kas atbilst šī energostandarta prasībām, ir pienākums slēgt līgumus ar licencētām juridiskām personām vai sertificētiem speciālistiem, lai nodrošinātu darbu veikšanu hidrotehniskajās būvēs un hidroietaisēs atbilstoši šī energostandarta prasībām, ieskaitot tehniskā vadītāja pienākumu pildīšanu.

1.8. Pie HES apkalpojošā personāla nepiederošas personas vai personu grupas drīkst ielaist hidrotehniskajās būvēs ar paaugstinātu bīstamību (galerijās, akās, uz aizsprosta (ja tur nav vispārējas nozīmes ceļi u.c.), ūdenssaimniecības objektos, uz peldošiem līdzekļiem, pie pievad- un atvadkanāliem u.c.) un hidroietaišu telpās tikai ar tehniskā vadītāja atļauju vai viņa noteiktā kārtībā.

1.9. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2. Prasības personālam

2.1. Šīs drošības prasības attiecas uz personām, kuras pieņemtas darbā hidroelektrostacijās hidrotehnisko būvju un hidroietaišu ekspluatācijai un remontam (turpmāk tekstā – personāls) atbilstoši LR likumdošanai, tiesību aktiem un citiem normatīviem dokumentiem.

2.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.2.1. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.2.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.2.3. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.3. Personālam, kas saistīts ar darbiem elektroietaišu telpās un teritorijās, pie hidroietaisēm ar elektropiedziņu jāievēro energostandarta LEK 025 “Drošības prasības, veicot darbus elektroietaisēs” prasības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.4. Šī energostandarta zināšanu pārbaudi veic:

- HES personālam tehniskā vadītāja noteiktā apjomā tehniskā vadītāja nozīmēta komisija ne mazāk kā 3 cilvēku sastāvā. Komisijas locekļiem jābūt ar augstāko vai vidējo tehnisko izglītību;
- licenzēta /akreditēta juridiska persona. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.5. Personāls, kurš veic darbus uz ūdens, jānodrošina ar glābšanas līdzekļiem (vestes, jostas), tam jāprot airēt, vadīt peldošos līdzekļus.

2.6. Darbos hidrotehniskajās būvēs un hidroietaisēs personālam jāpielieto individuālie aizsardzības līdzekļi un jāievēro amatam vai darbam saistošo Darba aizsardzības instrukciju un šī energostandarta attiecīgo punktu prasības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.7. Patstāvīgā darbā var pielaist personas, kuras:

2.7.1. sasniegušas 18 gadu vecumu. 15 – 18 gadus veci praktikanti drīkst strādāt pēc apmācības kopā ar darbinieku ar vismaz 2 gadu darba stāžu konkrētajā hidrotehniskajā būvē vai hidroietaisē;

2.7.2. veikušas medicīnisko pārbaudi un apmācību pirmās palīdzības sniegšanā saskaņā ar spēkā esošiem Latvijas Republikas normatīvajiem dokumentiem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.8. Darbiniekiem, kam ir tiesības izpildīt īpašus darbus (speciālus darbus), kuri prasa papildus drošības pasākumus, par to jāieraksta apliecībā par zināšanu pārbaudi. Pie tādiem darbiem pieskaitāmi:

- augstkāpēju darbi;
- spiedieniekārtu kompleksu apkalpošana;
- bīstamu vielu uzglabāšanas rezervuāru apkalpošana;
- darbi ar motorzāģiem, krūmgriežiem;
- darbs ar montāžas pistoli;

- no grīdas darbināmo celšanas mehānismu (darba aprīkojuma) apkalpošana;
- citi darbi, ko noteicis tehniskais vadītājs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

2.9. Ja darba gaitā konstatētas atkāpes no šī energostandarta prasībām vai radušies papildus apstākļi, kas apdraud darbu drošību, darbs jāpārtrauc un par to jāpaziņo atbildīgajam par darba organizāciju vai pielaidējam. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

3. Hidrotehnisko būvju un hidroietaišu apkalpošana

3.1. Hidrotehnisko būvju (HTB) un hidroietaišu (HI) ikdienas apkalpošanu un tehnisko apkopi veic speciāli sagatavots un apmācīts personāls, pamatojoties uz ekspluatācijas energostandarta LEK 002, šī energostandarta un vietējo instrukciju prasībām. HTB un HI apkalpes zonu nosaka tehniskais vadītājs.

3.2. Veicot darbus elektroietaišu tuvumā jāievēro LR “Aizsargjoslu likuma” un energostandarta LEK 025 „Drošības prasības, veicot darbus elektroietaisēs” prasības.

3.3. Darbiniekiem, kuri pildot savus amata pienākumus, ir saistīti ar hidrotehnisko būvju un hidroietaišu tehnisko apkopi vai operatīvo apkalpošanu, atļauta to apskate, apkope un apkalpošana vienpersonīgi. Šādas tiesības piešķir tehniskā vadītāja noteiktajā kārtībā. Pielaišana pie darba jāveic saskaņā ar p.6.1.1. prasībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

3.4. Atsevišķu šahtu, galeriju ieejas durvīm jābūt noslēgtām. Šo durvju sarakstu un kārtību iekļūšanai šajās telpās nosaka attiecīgā HES vadītājs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

3.5. Vizuālo un instrumentālo mērījumu un novērojumu veikšanas kārtību hidrotehniskajās būvēs un hidroietaisēs un drošības prasības tajās nosaka vietējās instrukcijās.

4. Organizatoriskie pasākumi drošai darbu izpildei

4.1. Vispārējās prasības

4.1.1. Darbus hidroelektrostaciju ekspluatācijā esošajās hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs atļauts izpildīt saskaņā ar:

4.1.1.1. ekspluatācijas (apkalpošanas) instrukciju;

4.1.1.2. norīkojumu; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.1.3. rīkojumu.

4.1.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3. Pēc norīkojuma veicami sekojoši darbi:

4.1.3.1. hidrotehnisko būvju uzturēšanas un atjaunošanas remonts;

4.1.3.2. turbīnu un to palīgiekārtu (regulatori, eļļas spiediena iekārtas u.c.), ģeneratoru mehāniskās daļas uzturēšanas un atjaunošanas remonts;

4.1.3.3. sūkņu remonts (tehniskā ūdens apgādes, drenāžu u.c.);

4.1.3.4. rotējošo mehānismu, kā arī kompresoru un ventilācijas iekārtu remonts;

4.1.3.5. visi ugunsbīstamie darbi (darbi ar atklātu liesmu, t.sk. gāzes un elektrometināšana, griešana ar gāzi); (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.6. tilta un buka celtnu un celtnu sliežu remonts, kravas celtnu un spiedvertņu hidrauliskās vai pneimatiskās pārbaudes; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.7. lielgabarīta un smagsvara kravu celšana un pārvietošana virs darbā esošām iekārtām, kuras noteiktas tehniskā vadītāja apstiprinātā sarakstā, kā arī kravas pacelšana un pārvietošana ar diviem celtniem; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.8. automātiskās regulēšanas un distances vadības aparātūras uzstādīšana un remonts (bez demontāžas), kam nepieciešama iekārtas darba režīmu izmaiņa;

4.1.3.9. tehnoloģisko cauruļvadu (eļļas, tehniskās ūdensapgādes, ugunsdzēsības u.c.) un to noslēgarmatūras remonts;

4.1.3.10. darbi, kuri veicami turbīnu ūdens ceļos, avankamerās, aizvaru rievās, uz darba stāvoklī esošiem aizvāriem, tvertnēs, akās, izlīdzināšanas baseinos, tuneļos, ūdens aizvades galerijās; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.11. darbi, kuri veicami bīstamās vietās (gāzu sastāva vai sprādziena bīstamība, elektrobīstamība vai citi faktori) saskaņā ar tehniska vadītāja apstiprinātu sarakstu. Darbi, kas veicami darbojošos elektroietaišu aizsardzības zonā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.12. metāla un betona konstrukciju defektoskopija;

4.1.3.13. antikorozijas un hidroizolācijas darbi;

4.1.3.14. darbi augstumā no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem, iekārtām, mašīnām un mehānismiem, darbi uz ēku jumtiem; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.15. sastatņu augstumā virs 2 metriem montāža un demontāža; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.16. visu veidu zemūdens darbi;

4.1.3.17. darbi, kuri veicami no peldošiem līdzekļiem;

4.1.3.18. darbi, kuri saistīti ar ūdensvadu un rezervuāru iepriekšēju iztukšošanu;

4.1.3.19. darbi, saistīti ar būvju aizvaru, restu un spiediena šķautņu attīrīšanas no ledus;

4.1.3.20. spridzināšanas darbi;

4.1.3.21. ūdenskrātuves un augšēja bjefa gultnes skalošana;

4.1.3.22. celtniecības un montāžas darbi, gaisa pārvadu tīrīšana, cauruļvadu izolēšana un citi darbi augstāk par 1.5 m (augstumu mēra no būvlaukuma grīdas) bez sastatnēm; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.23. būvju un celtniecības objektu montāža – demontāža, būvju elementu nostiprināšana un atjaunošana; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.24. darbi slēgtos rezervuāros, cisternās, nostādinātajos, bedrēs bunkuros, katlu kurtuvēs, katlos, dūmeņos, karsto krāšņu iekšpusē, kur vien iespējama strādājošo saindēšanās, nosmakšana, pārkaršana un citi risku faktori; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.25. visi zemes darbi zonās, kas atrodas enerģētisko tīklu, gāzes un naftas produktu cauruļvadu tuvumā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.26. stipras iedarbības indīgu un bīstamu vielu iekraušana, izkraušana un pārvešana; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.3.27. jebkuri cita veida darbi, kuros var rasties paaugstinātas bīstamības apstākļi bīstami vai veselībai kaitīgi riska faktori, kuru novēršanai vai mazināšanai ir nepieciešams sagatavot darba vietu, veicot organizatoriskus un tehniskus pasākumus. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.4. Paaugstinātas bīstamības darbi, kuri neprasa darba vietas sagatavošanu un/vai speciālus tehniskus drošības pasākumus, bet tikai organizatoriskos drošības pasākumus - veicami pēc rīkojuma. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.5. Katrā HES jābūt to darbu un darba vietu sarakstam, kur darbi veicami pēc norīkojuma. Sarakstu apstiprina tehniskais vadītājs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.1.6. Organizatoriskie pasākumi, kas nodrošina drošu darbu izpildi, ir:

4.1.6.1. atbildīgo personu norīkošana drošai darba veikšanai hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs;

4.1.6.2. norīkojuma izsniegšana vai rīkojuma došana darbu veikšanai hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs;

4.1.6.3. atļaujas izsniegšana darba vietas sagatavošanai un pielaišanai pie darba;

4.1.6.4. darba vietas sagatavošana un personāla pielaišana pie darba;

4.1.6.5. uzraudzība darba laikā;

4.1.6.6. personāla organizēta pāriešana uz citu darba vietu un tās noformēšana;

4.1.6.7. darba pārtraukuma un pilnīgas pabeigšanas noformēšana.

4.1.7. Ja, saskaņā ar norīkojumu, darbs ir paredzēts uz iekārtām ar elektrisko piedziņu, elektrodrošības pasākumus nosaka persona, kas dod atļauju sagatavot darba vietu un pielaiest pie darba. Šajā gadījumā personai, kas nosaka elektrodrošības pasākumus, jābūt atbildīgajam par darba organizāciju tiesībām gan stacijas elektrotehniskajās iekārtās, gan stacijas hidroietasēs. Elektrodrošības pasākumiem jābūt fiksētiem objekta operatīvajā žurnālā.

Norīkojuma izsniedzējs norīkojuma ailē "Īpaši norādījumi, speciālie drošības pasākumi" norāda, ka elektrodrošības pasākumi jānodrošina saskaņā ar LEK025 „Drošības prasības, veicot darbus elektroietasēs” prasībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2. Darbinieki, kas atbild par darba drošību

4.2.1. Par drošu darba veikšanu hidrotehniskajās būvēs vai hidroietasēs atbild:

4.2.1.1. atbildīgais par darba organizāciju; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.1.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.1.3. darbinieks, kas izsniedz atļauju sagatavot darba vietu un pielaiest pie darba;

4.2.1.4. darbinieks, kas sagatavo darba vietu;

4.2.1.5. pielaidējs;

4.2.1.6. atbildīgais par darba izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.1.7. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.1.8. brigādes locekļi.

4.2.2. Tehniskais vadītājs var piešķirt tiesības darbiniekam:

4.2.2.1. būt par atļaujas izsniedzēju darba vietas sagatavošanai un pielaišanai pie darba;

4.2.2.2. būt par atbildīgo par darba organizāciju; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.2.3. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.2.4. būt par atbildīgo par darba izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.2.5. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.2.6. būt par pielaidēju noteiktās HTB un HI;

4.2.2.7. saņemt pastāvīgā personīgā lietošanā hidrotehnisko būvju vai hidroietaišu telpu atslēgas;

4.2.2.8. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.2.9. veikt pārslēgumus hidroietaisēs noteiktā apjomā.

4.2.3. Atbildīgais par darba organizāciju atbild par: (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.3.1. norīkojumā vai rīkojumā norādīto darbu drošas izpildes iespēju, drošības pasākumu pietiekamību un pareizību; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.3.2. atbildīgo personu norīkošanu.

4.2.3.2. par brigādes skaitlisko sastāvu un tās kvalifikācijas atbilstību izpildāmajiem darbiem gadījumā, ja darbus veic HES valdītāja personāls. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.4. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.5. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.5.1. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.5.2. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.5.3. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.5.4. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.6. Darbinieks, kas izsniedz atļauju darba vietas sagatavošanai un brigādes pielaišanai pie darba, atbild par:

4.2.6.1. darbam paredzēto iekārtu atslēgšanas, noslēgarmatūru aizvēršanas, hidrotehnisko būvju un hidroietaišu sagatavošanas un citu tehnisko pasākumu pietiekamību un darbu veikšanas iespējamību; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.6.2. pielaižamo brigāžu darba laika un darba vietas koordināciju. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.7. Darbiniekam, kas izsniedz atļauju darba vietas sagatavošanai un brigādes pielaišanai pie darba, jāpaziņo personālam, kas sagatavo darba vietu, kā arī

pielaidējam par iepriekš izpildītajām iekārtu atslēgšanas, noslēgarmatūru aizvēršanas un to noslēgšanas, hidrotehnisko būvju vai hidroietaišu sagatavošanas operācijām.

4.2.8. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.9. Tiesības sagatavot darba vietu un / vai pielaist brigādi pie darba var piešķirt operatīvā personāla darbiniekiem, kuriem ir tiesības veikt pārslēgumus konkrētā hidroietaisē. Šādas tiesības var piešķirt šī energostandarta p. 4.2.2. norādītajiem darbiniekiem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.10. Darbinieks, kurš sagatavo darba vietu, atbild par norīkojumā norādīto tehnisko un speciālo drošības pasākumu izpildi un to pietiekamību.

4.2.11. Pielaidējs atbild par:

4.2.11.1. veikto tehnisko pasākumu pareizību, pietiekamību un to atbilstību norīkojumam;

4.2.11.2. norīkojumā norādīto tehnisko un speciālo drošības pasākumu izpildi;

4.2.11.3. pareizu darba vietas sagatavošanu un pielaišanu pie darba;

4.2.11.4. instruktāžu darba vietā.

4.2.12. Atbildīgais par darba izpildi atbild par: (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.12.1. sagatavotās darba vietas atbilstību norīkojumam;

4.2.12.2. brigādes locekļu instruktāžu;

4.2.12.3. nepieciešamo aizsardzības līdzekļu un instrumentu lietošanu;

4.2.12.4. darba vietas nožogojumu, drošības zīmju, noslēdzošo ierīču saglabāšanu;

4.2.12.5. drošu darbu izpildi un šī energostandarta ievērošanu.

4.2.12.6. par brigādes skaitlisko sastāvu un tās kvalifikācijas atbilstību izpildāmajiem darbiem gadījumā, ja darbus veic darbuzņēmēja personāls, un atbildīgais par darba izpildi ir no darbuzņēmēja personāla. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.13. Atbildīgajam par darba izpildi jānodrošina brigādes locekļu uzraudzība un jāievēro šī energostandarta p. 2.3. prasības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.14. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.15. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.15.1. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.15.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.15.3. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.15.4. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.16. Pieļaujama atbildīgo personu pienākumu apvienošana, saskaņā ar pielikumu 4. Vienlaicīgi ar pamatpienākumiem pieļaujama tikai viena apvienojamā pienākuma pildīšana, hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs bez vietēja operatīvā personāla. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.2.17. Katram brigādes loceklim jāizpilda šā energostandarta un saistošo darba aizsardzības instrukciju prasības, kā arī instruktāžas norādījumi, kas saņemti, pielaižot pie darba vai darba laikā. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3. Norīkojuma izsniegšana un rīkojuma došana

4.3.1. Norīkojuma izsniegšana

4.3.1.1. norīkojums tiek noformēts divos eksemplāros. Ja norīkojumu pārraida pa telekomunikāciju līdzekļiem, - tas jānoformē trīs eksemplāros. Tad atbildīgais par darba organizāciju raksta vienu eksemplāru, bet darbinieks, kas saņem vai pieņem tekstu, noformē norīkojumu divos eksemplāros. Pēc teksta pārbaudes, teksta saņēmējs atbildīgā par darba organizāciju paraksta vietā ieraksta tā uzvārdu un vārdu (ja netiek nodrošināta oriģināla paraksta nosūtīšana), kā arī apliecina teksta pareizību ar savu parakstu. Gadījumos, kad atbildīgais par darba izpildi vienlaikus norīkots par pielaidēju, norīkojums, neatkarīgi no tā nodošanas veida, izpildāms divos eksemplāros, no kuriem viens paliek pie atbildīgā par darba organizāciju vai pie darbinieka, kas izsniedz atļauju sagatavot darba vietu un pielaižot brigādi pie darba; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.1.2. Pielaidējam un atbildīgajam par darba izpildi var vienlaikus izsniegt vairākus norīkojumus vai rīkojumus darbu secīgai izpildei; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.1.3. norīkojumu drīkst izsniegt uz laiku, ne ilgāku par 30 kalendāra dienām no darbu sākuma. Norīkojuma termiņu var pagarināt vienu reizi uz laiku ne ilgāku par 30 kalendāra dienām no pagarinājuma dienas. Darba pārtraukumi ieskaitāmi norīkojuma darbības laikā;

4.3.1.4. pagarināt norīkojuma termiņu var darbinieks, kas šo norīkojumu izsniedzis, vai cits darbinieks, kam ir tiesības izsniegt norīkojumu darbam šajā hidrotehniskajā būvē vai hidroietaisē;

4.3.1.5. atļauju par norīkojuma termiņa pagarināšanu var pārraidīt arī pa telekomunikāciju līdzekļiem pielaidējam, vai atbildīgajam par darba izpildi, kurš šajā

gadījumā ar savu parakstu apliecina norīkojuma termiņa pagarinājumu, norīkojumā ierakstot termiņa pagarinātāja vārdu un uzvārdu; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.1.6. brigādē jābūt ne mazāk kā diviem cilvēkiem, atbildīgo par darba izpildi ieskaitot. Brigādes sastāvu atļauts izmainīt darbiniekam, kurš izsniedzis norīkojumu vai kuram ir tiesības izsniegt norīkojumu darbiem šajā hidrotehniskajā būvē vai hidroietaisē. Norādījumus par brigādes sastāva izmaiņām var nodot arī pa telekomunikāciju līdzekļiem pielaidējam vai atbildīgajam par darba izpildi, kurš šajā gadījumā ar savu parakstu apliecina brigādes sastāva izmainītāja vārdu un uzvārdu. Atbildīgajam par darba izpildi jāinstruē darbinieks, kas iekļauts brigādes sastāvā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.1.7. nomainot atbildīgo par darba izpildi norīkojums jāizdod no jauna; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.1.8. norīkojumi, pēc kuriem darbi ir pilnīgi pabeigti, jāglabā 30 diennaktis.

4.3.2. Rīkojuma došana.

4.3.2.1. rīkojumam ir vienreizējs raksturs, tā derīguma termiņš nedrīkst pārsniegt 24 stundas no tā izdošanas brīža; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.2.2. rīkojumu dod atbildīgajam par darba izpildi un pielaidējam. Hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs bez vietējā operatīvā personāla, kad pielaišana darba vietā nav vajadzīga, rīkojumu var nodot tieši atbildīgajam par darba izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.2.3. īslaicīgus un neatliekamus darbus (ne ilgākus par 8 stundām bojājumu vai avāriju likvidācijai, kuru izpildi var veikt ne vairāk kā 3 cilvēki) atļauts izpildīt:

- remontpersonālam un personālam ar operatīvajām tiesībām pēc rīkojuma vai operatīvā personāla uzraudzībā, (Izmainīta redakcija, izm. 1)
- operatīvajam personālam. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

Pirms darba uzsākšanas jāizpilda visi nepieciešamie tehniskie pasākumi darba vietas sagatavošanai. Nožogojumi šajā gadījumā nav nepieciešami.

4.3.2.4. ja rīkojumu pārraida pa telekomunikāciju līdzekļiem, to reģistrācijas žurnālā ieraksta rīkojuma saņēmējs. Pārlicinājies par rīkojuma pareizību, tā saņēmējs ieraksta atbildīgā par darba organizāciju uzvārdu un vārdu, teksta pareizību apliecina ar savu parakstu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.3. Pielaišana pie darba pēc norīkojumiem jāieraksta objekta operatīvajā žurnālā, noformējot ar ierakstu pirmreizējo un ikdienas pielaišanu pie darba un tā pabeigšanu. Ieraksti izdarāmi, norādot norīkojuma vai rīkojuma numuru un darba vietu.

4.3.4. Izsniegtie norīkojumi un dotie rīkojumi jāieraksta norīkojumu un rīkojumu reģistrācijas žurnālā, uzrādot numuru, darba vietu, izsniegšanas un

noslēgšanas laiku, atbildīgo par darba organizāciju. Rīkojuma tekstu atbildīgais par darba organizāciju ieraksta reģistrācijas žurnālā. Norīkojumu un rīkojumu žurnāls saglabājams vismaz 5 gadus pēc pēdējā ieraksta. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.3.5. Norīkojuma pirmais eksemplārs, pēc kura pielaišanu pie darba veicis operatīvais personāls, jāglabā pie operatīvā personāla. Otrais eksemplārs darba izpildes laikā jāglabā pie atbildīgā par darba izpildi, pēc darba nobeigšanas jeb pārtraukuma dienas beigās jānodod operatīvajam personālam. Šo norīkojumu uzglabāšanas kārtību nosaka tehniskais vadītājs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4. Papildus atbildīgā darbinieka norīkošana (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.1. Izsniegto norīkojumu un attiecīgi atzīmējot to norīkojuma sadaļā „Īpašie norādījumi, speciāli drošības pasākumi”, atbildīgajam par darba organizāciju ir tiesības noteikt papildu atbildīgo darbinieku, kura tiešā uzraudzībā jāveic šādi darbi: (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.2.1. darbiem, kuru izpildei izmanto mehānismus un kravas celtnus, paceļamās platformas; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.2.2. uzstādot un demontējot visu veidu balstus, sastatnes ; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.2.3. veicot darbus ar uguni; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.2.4. veicot ūdenslīdēju darbus un darbus uz ūdens, ūdens ceļos; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.2.5. veicot darbus augstumā no montāžas ierīcēm vai tieši no konstrukciju elementiem, iekārtām, mašīnām un mehānismiem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.2.6. arī citi darbi, ņemot vērā darbu izpildes apstākļus un sarežģītību, atbildīgā par darba izpildi un brigādes locekļu kvalifikāciju. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.4.2. Par darbinieku, kurā tiešā uzraudzībā tiek veikti p.4.4.1. norādītie darbi, var tikt nozīmēts viens no brigādes locekļiem, kuram ir nepieciešama pieredze un kvalifikācija, kā arī darbinieks, kuram ir nepieciešama pieredze un kvalifikācija un kurš nav iekļauts brigādes sastāvā un kuram pastāvīgi nav jāatrodas brigādes darba vietā. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.5. Atļaujas izsniegšana darba vietas sagatavošanai un pielaišanai pie darba

4.5.1. Darba vietas sagatavošanu un pielaišanu pie darba operatīvā personāla apkalpes zonā, var veikt tikai pēc atļaujas saņemšanas no operatīvā personāla. Ārpus operatīvā personāla apkalpes zonas - no atbildīgā par darba organizāciju. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.5.2. Ja atļaujas izsniedzējam rodas šaubas par darba vietas sagatavošanas pasākumu pietiekamību un pareizību, kā arī par iespēju droši izpildīt darbus, par to nekavējoties jāziņo atbildīgajam par darba organizāciju. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.5.3. Atļauja darba vietas sagatavošanai pielaidējam var tikt izsniegta personīgi vai ar telekomunikāciju līdzekļu starpniecību.

4.6. Darba vietas sagatavošana un pielaišana pie darba

4.6.1. Veicot darba vietas sagatavošanu, jāievēro šādas prasības:

4.6.1.1. aizliegts mainīt vai neizpildīt norīkojumā paredzētos darba vietas sagatavošanas pasākumus; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.1.2. ja rodas šaubas par darba vietas sagatavošanas pasākumu pietiekamību, atbilstību un pareizību, kā arī par iespēju droši izpildīt darbus, šī sagatavošana jāpārtrauc un par to nekavējoties jāziņo atbildīgajam par darba organizāciju; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.1.3. gadījumos, kad atbildīgais par darba izpildi veic arī pielaidēja pienākumus, darba vietas sagatavošanu viņš izpilda kopīgi ar vienu no brigādes locekļiem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2. Pielaišana pie darba:

4.6.2.1. pielaidējam pirms pielaišanas pie darba jāpārlicinās par darba vietas sagatavošanas tehnisko pasākumu izpildi darba vietā;

4.6.2.2. atbildīgajam par darba izpildi pirms pielaišanas pie darba jānoskaidro no pielaidēja, kādi pasākumi darba vietas sagatavošanā veikti, un tie jāpārbauda, personīgi vai kopīgi ar pielaidēju apskatot darba vietu; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2.3. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2.4. pielaišana pie darba jāveic pēc darba vietas sagatavošanas pārbaudes un instruktāžas;

4.6.2.5. pielaišanai pie darba pēc norīkojuma vai rīkojuma jānotiek tieši darba vietā;

4.6.2.6. Darbos pēc rīkojuma operatīvā personāla apkalpes zonā, kuriem nav nepieciešama darba vietas sagatavošana, brigādes pielaidējs pie darba var būt no personāla ar operatīvajām tiesībām.

Darbos pēc norīkojuma vai rīkojuma ārpus operatīvā personāla apkalpes zonas brigādi pielaiž pie darba personāls ar operatīvajām tiesībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2.7. pielaižot pie darba, atbildīgajam par darba izpildi jāinstruē brigāde par darba drošas izpildes pasākumiem, ieskaitot tā tehnoloģiju, instrumentu, ierīču, mehānismu un celtņu izmantošanu, speciāliem drošības pasākumiem. Sarežģītas konstrukcijas būvēs, galerijās un šahtās jānorāda tuvākie evakuācijas ceļi avāriju gadījumos; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2.8. instruktāža un pielaišana pie darba jāapstiprina ar pielaidēja un atbildīgā par darba izpildi parakstiem norīkojumā tabulā 3. (pielikums 3), norādot datumu un laiku, bez instruktāžas noformēšanas instruktāžu žurnālā.

Bez instruktāžas brigādes pielaišana pie darba aizliegta; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2.9. pielaišanu pie darba atzīmē abos norīkojuma eksemplāros, no kuriem viens paliek pie atbildīgā par darba izpildi, bet otrs - pie pielaidēja no operatīvā personāla vai personāla ar operatīvajām tiesībām; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2.10. ja atbildīgais par darba izpildi veic arī pielaidēja pienākumus, pielaišanu pie darba atzīmē norīkojuma vienā eksemplārā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.2.11. brigādes pielaišana pie darba atļauta tikai pēc viena norīkojuma.

4.6.3. Pielaidēja pienākums ir:

4.6.3.1. pārbaudīt brigādes sastāvu, kāds norādīts norīkojumā vai rīkojumā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.6.3.2. iepazīstināt brigādi ar norīkojuma vai rīkojuma saturu, norādīt darba vietas robežas, parādīt darba vietai tuvākās darbā esošas iekārtas, kurām aizliegts tuvoties neatkarīgi no tā, vai tās ir darbā vai nav.

4.7. Uzraudzība darba laikā

4.7.1. brigādes drošības pasākumu ievērošana pēc pielaišanas pie darba jāuzrauga atbildīgajam par darba izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.7.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.7.3. ja atbildīgajam par darba izpildi ir nepieciešams aiziet no darba vietas un viņu šajā laikā nevar aizvietot pielaidējs vai darbinieks, kuram ir tiesības izsniegt norīkojumu, tad viņam jāaizved brigāde no darba vietas. Atbildīgajam par darba izpildi savas prombūtnes laikā norīkojums jānodod darbiniekam, kas viņu aizvieto; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.7.4. ar atbildīgā par darba izpildi atļauju pieļaujama īslaicīga (līdz 30 minūtēm) aiziešana no darba vietas vienam vai vairākiem brigādes locekļiem. Šajā gadījumā viņi no brigādes sastāva nav jāizslēdz. Brigādes locekļu skaits, kas paliek darba vietā, nedrīkst būt mazāks par diviem; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.7.5. pēc atgriešanās brigādes locekļiem atļauts atsākt darbu tikai ar atbildīgā par darba izpildi atļauju; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.7.6. ja telpu nevar aizslēgt, atbildīgais par darba izpildi nedrīkst atstāt darba vietu, līdz aizgājušie brigādes locekļi atgriežas; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.7.7. ja tiek konstatēti šī energostandarta pārkāpumi vai atklāti citi apstākļi, kas apdraud darbinieku drošību, brigāde no darba vietas jāaizved un atbildīgajam par darba izpildi jānoņem norīkojums. Tikai pēc atklāto pārkāpumu vai apstākļu novēršanas brigādi var no jauna pielaist pie darba, saglabājot sākotnējās prasības pielaišanai pie darba. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.7.8. aizliegta darba vietas paplašināšana, darba vietu skaita, darba izpildes drošības tehnisko pasākumu izmaiņa bez jauna norīkojuma izsniegšanas.

4.8. Pāriešana uz citu darba vietu

4.8.1. Organizēta pāriešana uz citu darba vietu

4.8.1.1. brigādes pāriešana uz citu darba vietu jāorganizē pielaidējam. Šo pāriešanu var organizēt arī atbildīgais par darba izpildi, ja atbildīgais par darba organizāciju to viņam uzdevis ar ierakstu norīkojuma rindā "Īpaši norādījumi, speciāli drošības pasākumi" (pielikums 3); (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.8.1.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.8.1.3. organizēta pāriešana uz citu darba vietu jāatzīmē norīkojuma tabulā 3. (pielikums 3). Pāriešana, ko organizē pielaidējs, jāatzīmē norīkojuma abos eksemplāros. Ja pielaidējs ir arī atbildīgais par darba izpildi, organizētu pāriešanu uz citu darba vietu atļauts atzīmēt tikai atbildīgā par darba izpildi eksemplārā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.8.2. Neorganizēta brigādes vai brigādes locekļu pāriešana uz citu darba vietu nav atļauta.

4.9. Darbu pārtraukšana un pabeigšana

4.9.1. Darba pārtraukšana

4.9.1.1. darba pārtraukumu laikā darba dienas robežās (pusdienas pārtraukums, pēc darba apstākļiem) atbildīgajam par darba izpildi brigāde no darba vietas jāaizved. Norīkojums paliek pie atbildīgā par darba izpildi. Brigādes locekļiem nav tiesības pēc darba pārtraukuma atgriezties darba vietā bez atbildīgā par darba izpildi. Pielaišanu pie darba pēc tāda pārtraukuma veic atbildīgais par darba izpildi un šādā gadījumā atzīme norīkojumā nav nepieciešama; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.1.2. pārtraucot darbu darba dienas beigās, atbildīgajam par darba izpildi brigāde no darba vietas jāaizved. Drošības zīmes, nožogojumi netiek noņemti.

Atbildīgajam par darba izpildi norīkojums jānodod pielaidējam, ar parakstiem atzīmējot pārtraukumu abos norīkojuma eksemplāros. Gadījumā, ja pielaidēja nav, norīkojums jāatstāj norīkojumu mapē vai īpaši šim nolūkam paredzētā vietā. Hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs bez vietējā operatīvā personāla atbildīgajam par darba izpildi atļauts norīkojumu pēc darba dienas beigām paturēt pie sevis, atzīmējot darba pārtraukumu ar parakstu savā norīkojuma eksemplārā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.1.4. sagatavotajā darba vietā atkārtotu pielaišanu pie darba nākamajās dienās veic pielaidējs. Šajā gadījumā atļauja pielaišanai pie darba nav vajadzīga; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.1.5. atbildīgais par darba izpildi ar pielaidēja atļauju var atkārtoti pielaist brigādi sagatavotajā darba vietā, ja tas viņam uzticēts ar ierakstu norīkojuma ailē "Īpaši norādījumi, speciālie drošības pasākumi". Pirms pielaišanas jāpārlicinās, ka visas atstātās drošības zīmes, nožogojumi ir nebojāti un atrodas savās vietās; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.1.6. atkārtota pielaišana pie darba, ko veic pielaidējs no operatīvā personāla, jāatzīmē norīkojuma abos eksemplāros, pielaišana pie darba, ko veic atbildīgais par darba izpildi – norīkojuma eksemplārā, kas atrodas pie atbildīgā par darba izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.1.7. ja darbs jāpārtrauc un hidroietaisē jāiedarbina brigāde jāizved no darba vietas, drošības zīmes, nožogojumi jānoņem. Atbildīgajam par darba izpildi norīkojumā tabulā 3. (pielikums 3) jānoformē darbu beigšana un jāpaziņo par to darbiniekam, kurš devis atļauju darba vietas sagatavošanai vai pielaišanai pie darba; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.1.8. ja darba pārtraukumā hidroietaisē ir bijusi iedarbināta un nav mainīti norīkojumā minētie tehniskie pasākumi darba vietas sagatavošanai, pielaidējam jāsaņem ikreizēja atļauja darba vietas sagatavošanai un pielaišanai pie darba, noformējot to norīkojumā. Atļaujas devējam jāpārlicinās, ka norīkojumā minētie pasākumi nav mainījušies;

4.9.2. Darbu pabeigšana:

4.9.2.1. pēc pilnīgas darbu pabeigšanas atbildīgajam par darba izpildi jāizved brigāde no darba vietas, jānoņem brigādes novietotie pagaidu nožogojumi, pārnesamās drošības zīmes un jāapstiprina darbu pilnīga pabeigšana norīkojumā ar savu parakstu. Pielaidējs pēc darba vietas pārbaudes apstiprina norīkojumā pilnīgu darbu pabeigšanu; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.2.2. atbildīgajam par darba izpildi jāpaziņo pielaidējam, bet, ja viņa nav – darbiniekam, kurš izsniedzis atļauju sagatavot darba vietu un pielaist brigādi, par pilnīgu darbu pabeigšanu un 4.9.2.1. apakšpunkta prasību izpildi; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.2.3. atbildīgajam par darba izpildi pēc darbu pilnīgas pabeigšanas atzīmēšanas norīkojums jānodod pielaidējam, bet ja viņa nav, jāatstāj norīkojumu mapē vai īpaši šim nolūkam paredzētā vietā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.2.4. ja pēc pilnīgas darbu pabeigšanas norīkojuma nodošana ir apgrūtināta, tad ar pielaidēja vai darbinieka, kas atļāva sagatavot darba vietu, atļauju, atbildīgais par darba izpildi var paturēt norīkojumu pie sevis. Šajā gadījumā, kā arī, ja atbildīgais par darba izpildi apvieno pielaidēja pienākumus, atbildīgajam par darba izpildi nākamās darbdienu laikā norīkojums jānodod norīkojuma izdevējam; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.9.2.5. pielaidējam pēc norīkojuma saņemšanas, kurā atzīmēta pilnīga darbu pabeigšana, jāapskata darba vieta un jāpaziņo darbiniekam, kas devis atļauju sagatavot darba vietu un pielaiest pie darba, par pilnīgu darbu pabeigšanu un par to, ka pieļaujams iedarbināt hidroietaisi.

4.10. Hidroietaišu iedarbināšana pēc darbu pabeigšanas

4.10.1. Hidroietaisi var iedarbināt tikai pēc tam, kad par to saņemta atļauja vai rīkojums no darbinieka, kas devis atļauju sagatavot darba vietu un pielaiest pie darba, vai no darbinieka, kas to nomainījis.

4.10.2. Atļauju vai rīkojumu par hidroietaisi iedarbināšanu var dot tikai pēc tam, kad saņemti ziņojumi par pilnīgu darbu pabeigšanu un šā energostandarta p. 4.10.5. prasību izpildi no visiem pielaidējiem un atbildīgajiem par darba izpildi, kuriem bija izsniegta atļauja darba vietu sagatavošanai un pielaišanai pie darba hidrotehniskajā būvē vai hidroietaisē. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.10.3. Operatīvajam personālam vai personālam ar operatīvajām tiesībām, kas saņēmis atļauju vai rīkojumu iedarbināt hidroietaisi pēc pilnīgas darbu pabeigšanas, pirms iedarbināšanas jānoņem pagaidu nožogojumi, pārnesamās drošības zīmes, kurus tas uzlicis, sagatavojot darba vietu, jāatjauno pastāvīgie nožogojumi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.10.4. Pielaidējam no personāla ar operatīvajām tiesībām var piešķirt tiesības pēc darbu beigšanas hidroietaisē to iedarbināt bez atļaujas vai rīkojuma saņemšanas no darbinieka, kas izsniedzis atļauju darba vietas sagatavošanai un pielaišanai pie darba, vai no darbinieka, kas to nomainījis. Tādām iedarbināšanas tiesībām jābūt ierakstītām norīkojuma ailē "Īpaši norādījumi", un tās jāapstiprina, izsniedzot atļauju pielaidējam par darba vietas sagatavošanu un pielaišanu pie darba. Šāds apstiprinājums norīkojumā nav jāatzīmē. Tiesības uz šādu ieslēgšanu var dot tādā gadījumā, ja šajā hidroietaisē vai tās iecirknī pie darba nav pielaiestas citas brigādes. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.10.5. Nepieciešamos gadījumos operatīvais personāls vai pielaidējs var iedarbināt remontā esošo hidroietaisi pirms pilnīgas darbu pabeigšanas, ja brigāde neatrodas darba vietā. Šādos gadījumos, līdz atbildīgā par darba izpildi atnākšanai vai norīkojuma atdošanai, darba vietā jāatrodas īpaši norīkotam darbiniekam, kura

pienākums ir brīdināt atbildīgo par darba izpildi par to, ka hidroietais ir iedarbināta un darbu atsākšana aizliegta. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.11. Darbi hidroietaisēs vairākās darba vietās

4.11.1. Atļauts izsniegt norīkojumu darbam vienas hidroietaisēs vairākās darba vietās gadījumos, kas minēti pp. 4.11.2., 4.11.3..

4.11.2. Pāriešana no vienas iepriekš sagatavotas darba vietas uz otru jāatzīmē norīkojuma tabulā 3 (pielikums 3). (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.11.3. Vienu norīkojumu darbu izpildei vienlaikus vai pēc kārtas dažādām darba vietām, pieļaujot brigādes locekļu atrašanos dažādās darba vietās, atļauts izsniegt zemāk minētajos gadījumos:

4.11.3.1. Guldot un pārbaudot cauruļvadu mērīšanas, automātikas, tālmehānikas un citas ierīces;

4.11.3.2. Remontējot viena cauruļvada noslēgarmatūru;

4.11.3.3. Remontējot atsevišķu cauruļvadu akā, kolektorā, tranšējā, būvbedrē.

4.11.4. Visām darba vietām jābūt sagatavotām līdz pielaišanai pie darba. Aizliegts sagatavot iedarbināšanai jebkuru hidroietaisi līdz pilnīgai darbu pabeigšanai pēc norīkojuma.

4.11.5. Gadījumā, ja brigāde izvietota dažādās darba vietās, vienam vai vairākiem brigādes locekļiem atļauts atrasties atsevišķi no atbildīgā par darba izpildi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.11.6. Brigādes locekļi, kuriem nepieciešams atrasties atsevišķi no atbildīgā par darba izpildi, atbildīgajam par darba izpildi jāaizved uz darba vietām un jāinstruē par drošības pasākumiem, kurus nepieciešams ievērot, veicot šo darbu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.11.7. Atļauts izsniegt norīkojumu vai dot rīkojumu darbiem pēc kārtas uz vairākām vienvēidīgām hidroietaisēm vai hidrotehniskajām būvēm.

4.12. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.12.1. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.13. Darbu izpilde saskaņā ar ekspluatācijas instrukcijām

4.13.1. Saskaņā ar ekspluatācijas instrukcijām atļauts veikt šādus apkalpes un apkopes darbus:

4.13.1.1. uzrakstu atjaunošanu uz iekārtu korpusiem, apvalkiem un nožogojumiem;

4.13.1.2. hidrotehnisko būvju vai hidroietaišu telpu uzkopšanu;

4.13.1.3. cauruļvadu krāsošanu un tīrīšanu no grīdas, zemes vai stacionāras apkalpes platformas;

4.13.1.4. hidrotehnisko būvju vai hidroietaišu profilaktisko apskati;

4.13.1.5. hidrotehnisko būvju vizuālos un instrumentālos novērojumus un mērījumus.

4.13.2. Pielaišanas kārtība pie darba jānosaka ekspluatācijas instrukcijā.

4.14. Darbuņēmēju pielaišana pie darba

4.14.1. Darbuņēmēja pielaišana pie darba hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs, kas nav viņa valdījumā:

4.14.1.1. darbuņēmējam, kas izpildīs darbus hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs, pirms līguma slēgšanas vai darbu sākšanas jāiesniedz valdītājam darba izpildē iesaistīto, savu darbinieku pilnvarojuma saraksts, norādot, kuri var tikt nozīmēti par atbildīgajiem par darba organizāciju, atbildīgajiem par darba izpildi, brigādes locekļiem un kuriem ir speciālas tiesības (būt par atbildīgajiem speciālistiem bīstamo iekārtu apkalpošanā, celtnu operatoriem, stropētājiem, sertificētiem reglamentētās sfēras produktu metinātājiem u.t.t.). Darbuņēmējs, kas nosūtījis personālu darbā, ir atbildīgs par personālam piešķirto kvalifikāciju, darba aizsardzības instruktažu un par to, lai personāls ievērotu šo energostandartu. Hidroelektrostacijās jābūt noteiktai kārtībai, kā šo personālu pielaist pie darba. Pielaidēja tiesības darbuņēmēja personālam noteiktā apjomā var dot, ja tās piešķirtas hidrotehniskās būves vai hidroietaisēs valdītāja darba aizsardzības un ugunsdrošības zināšanu pārbaudes komisijā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.14.1.2. pirms darbu sākšanas šim personālam jābūt instruētam par objektā noteiktajiem vispārējās kārtības noteikumiem, ugunsdrošības prasībām, darbu drošas izpildes iespējām konkrētā hidrotehniskajā būvē vai hidroietaisē. Instruktažu veic hidroelektrostācijas valdītāja personāls un tā jānoformē ar ierakstu žurnālā, kas glabājas pie hidroelektrostācijas valdītāja; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.14.1.3. šī energostandarta prasību ievērošana jānosaka darbuņēmēja un hidrotehniskās būves vai hidroietaisēs valdītāja noslēgtajā līgumā;

4.14.1.4. veicot darbus hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs, atļauts atsevišķu hidrotehniskās būves vai hidroietaisēs teritoriju vai telpas daļu ar darbuņēmēja un hidrotehniskās būves vai hidroietaisēs valdītāja pilnvarotas personas sastādītu aktu (pielikums 5) nodot darbuņēmēja rīcībā.

Izdalot darba zonu ir iespējami 3 darba zonas robežu noteikšanas veidi:

- iežogojumu iekārtošana – vietās, kur jānovērš darba zonā strādājošo nokļūšana teritorijās un iecirkņos, kuros ir bīstami un kaitīgi faktori;
- apzīmēšana ar ierobežojošu apzīmējuma lenti – vietās, kur darba zonā strādājošie ir jābrīdina par teritoriju un iecirkņu robežām, kuros ir bīstamie un kaitīgie faktori;
- robežu noteikšana plānā ar piesaisti pastāvīgiem orientieriem – vietās, kur tuvumā nav iekārtu, objektu, kas rada bīstamību darba zonā strādājošiem.

Darba zonā nedrīkst atrasties zem sprieguma esošas atklātas konstrukcijas strāvavadošas daļas; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

4.14.1.5. iekļūšana nožogotajā teritorijā jānodrošina, nešķērsojot darbā esošas hidroietais teritoriju vai telpas. Ja nav iespējams to nodrošināt, tad darbuzņēmēja personāla un mehānismu nokļūšana nožogotajā teritorijā, šķērsojot darbā esošas hidroietais teritorijas vai telpas, atļauta pa norādītiem ceļiem, veicot šim personālam instruktāžu, vai hidrotehniskās būves vai hidroietais valdītāja darbinieka uzraudzībā;

4.14.1.6. pēc akta parakstīšanas darbuzņēmējs atbild par darba drošību viņam nodotajā teritorijā vai telpā.

4.14.1.7. izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5. Tehniskie pasākumi drošai darbu veikšanai

5.1. Atslēgšana, darbības apturēšana

5.1.1. Darbiem, kuru izpildei nepieciešama hidroietaišu apturēšana vai nodrošināšana pret iedarbināšanu, (sprieguma atslēgšana un spiediena noņemšana), noteiktā kārtībā jāizpilda šādi tehniskie pasākumi: (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5.1.1.1. jāveic nepieciešamie atslēgumi un jāizpilda pasākumi, kas novērš automātisku, kļūdainu vai patvaļīgu hidroietaišu iedarbināšanu, spiediena padošanu;

5.1.1.2. jāveic nepieciešamā noslēgarmatūras aizvēršana un jāizpilda pasākumi, kas novērš spiediena padošanu remontējamam cauruļvadam, kļūdainu vai patvaļīgu noslēgarmatūras atvēršanu. Spiediena noņemšanas aizbīdņiem (vārstiem) jāpaliek atvērtā stāvoklī;

5.1.1.3. veicot darbus uz mehānismiem ar elektropiedziņu, kas saistīti ar pieskaršanos to kustīgajām daļām, jāatvieno mehānisma un elektrodzinēja savienojošā uzdeva vai jāatslēdz un jāsamazina elektrodzinējs;

5.1.1.4. veicot darbus spiedieniekārtu kompleksos, (spiedientvertnēs) spiediens jānoņem. Starp spiedieniekārtu kompleksa savienošajiem cauruļvadiem ar atloku

savienojumiem novieto atbilstošas stiprības slēgplāksnes. Slēgplāksnei jābūt ar attiecīgu izcilni, lai to varētu atšķirt no blīvēm. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5.2. Darba vietas sagatavošana

5.2.1. Darba vietas sagatavošanai jāizpilda šādi tehniskie pasākumi :

5.2.1.1. uz hidroietaišu tālvadības atslēgām un pogām, uz rokas darbināmiem vadības elementiem, no kuriem var padot iedarbināšanas impulsu uz mehānismiem, uz komutācijas aparātiem, ar kuru ieslēgšanu var pievadīt spriegumu darba vietā vai iedarbināt hidroietaisi, jāizvieto aizlieguma drošības zīme “NESLĒGT”; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5.2.1.2. uz aizbīdņiem, kas noslēdz spiediena pievadi darba vietā, jāizvieto aizlieguma zīmi “AIZLIEGTS” ar papilduzrakstu (plāksnīti) “Aizliegts atvērt”; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5.2.1.3. nepieciešamības gadījumā darba vieta jānožogo un uz nožogojumiem jāizkar nepieciešamās brīdinājuma zīmes; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5.2.1.4. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5.2.1.5. vietas, kurām nedrīkst tuvoties vai konstrukcijas, pa kurām nedrīkst kāpt vai kurām nedrīkst tuvoties, jānorobežo ar brīdinošo lenti un jāizvieto nepieciešamas drošības zīmes; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

5.2.1.6. līdz darbu pilnīgai nobeigšanai aizliegts noņemt vai pārvietot nožogojumus un drošības zīmes, kas izvietotas, sagatavojot darba vietu. Iekārtas vai remontējamās hidroietaisi izmēģinājuma gadījumā, kā arī p. 4.10.5. paredzētos gadījumos - aizlieguma zīmes jānoņem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6. Drošības prasības, veicot darbus hidrotehniskajās būvēs

6.1. Drošības prasības hidrotehnisko būvju ekspluatācijā

6.1.1. Darbus (remonti, ekspluatācija, novērojumi) hidrotehniskajās būvēs veic speciāli sagatavots un apmācīts personāls pēc norīkojuma, rīkojuma, pielaišanas akta, vai saskaņā ar ekspluatācijas instrukcijām, pamatojoties uz hidrotehnisko būvju ekspluatācijas noteikumiem LEK 002, šī energostandarta un vietējo instrukciju prasībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.1.2. Nolaižoties šahtās, akās, slēgtos rezervuāros un citās pazemes būvēs, jāievēro šī energostandarta 6.6.punkta un vietējo instrukciju prasības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.1.3. Katrā hidroelektrostacijā jābūt sastādītam to būvju un vietu sarakstam, kurās iespējama bīstamu gāzu koncentrācija. Pielaišanas kārtība darbam vietās ar bīstamu gāzu koncentrāciju jānosaka ar tehniskā vadītāja apstiprinātu vietējo darba aizsardzības instrukciju. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.1.4. Pārvietojoties pa metāliskām skavām vai kāpnēm, tās iespēju robežās jāattīra no ūdensaugiem un citiem piesārņojumiem. Ziemas apstākļos pakāpieni jāattīra no sniega un ledus un jānokaisa ar smiltīm.

6.1.5. Hidrotehnisko būvju akvatoriju robežās, viegli pieejamās vietās jābūt novietotiem ķekšiem un glābšanas riņķiem ar drošības virvēm. To izvietojumu nosaka tehniskais vadītājs. Jābūt iespējai palīdzības sniegšanai izmantot laivu vai citu peldošu līdzekli.

6.1.6. Strādājot uz zemes būvēm, nogāzēm, ūdens tuvumā jāievēro sekojošas prasības:

- aizliegts staigāt pa betonētām nogāzēm ūdens līmeņa zonā;
- mērījumu vietām jāpieiet tikai pa kāpnēm īpaši tam paredzētās vietās, bet ja kāpņu nav, novērotājs jānodrošina ar drošības virvi, kas cieši nostiprināta;
- kategoriski aizliegts staigāt pa ledu, ja tā biezums ir mazāks, kā šī energostandarta p. 6.4.5. tabulā norādītais, vai, ja tas var sākt kustēties; (Izmainīta redakcija, izm. 1)
- strādājošo apaviem jābūt ar neslīdošu zoli;
- pa nogāzēm jāpārvietojas slīpi.

6.1.7. Hidrotehnisko būvju vizuālie un instrumentālie novērojumi un mērījumi katrā hidroelektrostacijā jāveic saskaņā ar vietējām instrukcijām. Brigādes locekļu skaitlisko sastāvu un kvalifikāciju nosaka šīs instrukcijas.

6.2. Drošības prasības, veicot ūdenslīdēju darbus

6.2.1. Ūdenslīdēju darbus hidroelektrostacijās drīkst izpildīt īpaši apmācīts un sertificēts HES personāls vai licencēts darbuņēmējs, ievērojot šī energostandarta un vietējo darba aizsardzības instrukciju un vienoto ūdenslīdēju darba aizsardzības noteikumu prasības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.2. Ūdenslīdēju darbus hidroelektrostaciju akvatoriju aizsargjoslās drīkst veikt tikai ar norīkojumu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.3. Licencētam darbuņēmējam, veicot ūdenslīdēju darbus hidroelektrostacijās, jāievēro šī energostandarta p.4.14. prasības. Šinī gadījumā HES valdītāja atbildīgais par darba organizāciju var būt no HES valdītāja personāla. Apkalpojošā personāla sastāvs, darbam izmantojamie mehānismi vai peldošie līdzekļi, uzrādot to marku, jānosaka atbildīgajam par darba organizāciju saskaņā ar iepriekš

noslēgto līgumu starp HES valdītāju un darbuņēmēju. Šinī gadījumā par ūdenslīdzēju iegremdēšanās drošību atbild darbuņēmējs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.4. HES valdītāja atbildīgajam par darba organizāciju jebkurā gadījumā jāparedz visi nepieciešamie pasākumi no HES puses, kas nodrošina drošu ūdenslīdzēju darbu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.5. Atļaujas izsniegšana darba vietas sagatavošanai, darba vietas sagatavošana un pielaišana pie darba jāveic šī energostandarta pp. 4.5. un 4.6. noteiktā kārtībā.

6.2.6. Pirms ūdenslīdzēju darba uzsākšanas atbildīgajam par darba izpildi jāpārlicinās par ūdenslīdzēju zināšanām veicamā uzdevuma izpildē, tie jāiepazīstina ar attiecīgiem HTB un HI zīmējumiem, kā arī jāinstruē par drošības prasībām, neatkarīgi no iepriekšējām ūdenslīdzēju instruktāžām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.7. Lai nodrošinātu ūdenslīdzēju darbu drošību, līdz darbu uzsākšanai hidrotehniskās būvēs, hidroietaisēs, ūdens ieplūdes un izplūdes ceļos, jābūt izpildītiem sekojošiem pasākumiem:

- veicot darbus augšas vai lejas bjefos aizsargjoslu jebkurā vietā, jāaptur HES agregāti saskaņā ar vietējām instrukcijām. Darbu zonā 50 m rādiusā straumes ātrums nedrīkst pārsniegt 0,5 m/s ;
- nepieciešamības gadījumos atbildīgais par darba organizāciju var paredzēt papildus drošības prasības, kuras jāieraksta norīkojuma ailē "Īpaši norādījumi, speciālie drošības pasākumi". (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.8. Ūdenslīdzēju iegremdēšanās ūdenī atļauta tikai pēc visu norīkojumu norādīto pasākumu izpildes. Ekipēta ūdenslīdzēja pacelšanu un iegremdēšanu atļauts izdarīt izmantojot speciālos HES augšasbjefa, lejas bjefa un ūdens pārgāznes celtņu celšanas mehānismus, vai peldošā pontona speciālos celtņus. Ūdenslīdzēja pacelšana un iegremdēšana jāveic ar šim nolūkam speciāli izgatavotu un pārbaudītu darba aprīkojumu (krēslu). Pirms darbu uzsākšanas jāpārlicinās, vai ir novērsti darba vides risku novērtēšanas laikā konstatētie potenciāli iespējamie risku faktori. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.9. Ūdenslīdzēja iegremdēšanās rajonā rādiusā līdz 15m aizliegta kravu pārvietošana, ar ūdenslīdzēju darbu nesaistošu peldošu līdzekļu pārvietošanās un citi nesaistoši darbi. Pēc speciālas tehnoloģiskās kartes un papildus nozīmētā atbildīgā darbinieka (p.4.4.) klātbūtnē, atļauta ūdenslīdzēju (uz grunts un uz aizvaru sliekšņa) savākto sanešu izcelšana speciālā tarā. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.10. Ūdenslīdzējam, kuram jāveic hidroietaišu (aizsargrestu, aizvaru un citu mehānismu) atāķēšana no celtņa kāša, aizliegts iegremdēties zem ūdens kopā ar doto mehānismu vai ierīci. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.11. Aizliegts atstāt ūdenslīdzēju zem ūdens vai uz ūdens virsmas ielaižot ūdeni hidroagregāta spirālkamerā vai sūccaurulē, kā arī aizvaru, aizsargrestu, citu

hidroietaišu vai konstrukciju pacelšanas vai nolaišanas laikā. Jā ūdenslīdējs atrodas uz peldošā līdzekļa, tas nedrīkst atrasties tuvāk par 30 m no pacelšanas/nolaišanas vietas. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.12. Drošības pasākumi hidrotehnisko būvju filtrācijas vietu noteikšanai un novēršanai ar ūdenslīdēju palīdzību jānosaka vietējās ūdenslīdēju darba aizsardzības instrukcijās.

6.2.13. Ūdens caurplūdes ierīču apskati un attīrīšanu ūdenslīdējiem atļauts veikt pēc ūdens plūsmas apturēšanas. Šos darbus, neapturot ūdens plūsmu, atļauts veikt tikai, ja caurules diametrs ir līdz 0,7 m un tai ir uzstādīta metāla aizsargreģe ar režģa izmēriem ne lielākiem kā 20 x 20 cm, ar spraišļu diametru ne mazāku par 20 mm un plūsmas ātrums nepārsniedz 0,5 m/s .

6.2.14. Aizliegts veikt ūdenslīdēju darbus kā augšas, tā lejas bjeļā palu ūdens laišanas laikā caur hidrotehniskajām būvēm. Ja šajā laikā nepieciešams veikt avārijas darbus ar ūdenslīdēju palīdzību, tad tie jāizpilda tiešā HES valdītāja atbildīgā par darba organizāciju un papildus nozīmētā atbildīgā darbinieka (p.4.4.) uzraudzībā. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.15. Nobeidzot ūdenslīdēju darbus, personāls, peldošie līdzekļi jāizved no darbu vietas, materiāli, instrumenti un palīgierīces jānovāc, HES valdītāja norīkojums jānodod saskaņā ar šī energostandarta p. 4.9.2. prasībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.16. Atsevišķos, izņēmuma gadījumos atļauts iedarbināt hidroietaisi pirms visu ūdenslīdēju darbu nobeigšanas. Šajā gadījumā:

- norīkojuma ailē “Īpašie pasākumi” jābūt ierakstam par atļauju iedarbināt hidroietaisi;
- pēc pilnīgas ūdenslīdēju darbu pabeigšanas ūdenslīdēju atbildīgajam par darba izpildi par to jāpaziņo HES valdītāja atbildīgajai personai. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.17. Veicot darbus ārpus HES aizsargjoslu zonas, ūdenslīdējiem jāievēro vietējās “Ūdenslīdēju darba aizsardzības instrukcijas” prasības.

6.2.18. Ūdenslīdēju darbi aizliegti:

- pie gaisa temperatūras zem -10°C , vēja stipruma 7 balles (12,5-15,2 m/s);
- pie gaisa temperatūras zem -15°C , vēja stipruma 5 balles (7,5-9,8 m/s) un vairāk;
- pie gaisa temperatūras zem -20°C .

Darbu veikšanai ārkārtējos nepieciešamības gadījumos šos nosacījumus var izmainīt atbildīgais par darba organizāciju, vadoties no konkrētajiem darba apstākļiem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.19. Veikt ūdenslīdēju darbus straumē ar ātrumu, lielāku par 0,5 m/s (turpmāk – lielā straumē) atļauts pieredzējušiem, labi trenētiem ūdenslīdējiem. Pie šādiem straumes ātrumiem ūdenslīdēja iegremdēšanās atļauta ar nosacījumu, ka tiek pielietotas speciālas palīgierīces, kas atviegļina uzdevuma izpildi un nodrošina darba veikšanu. Aizliegts veikt ūdenslīdēju darbus, ja straumes ātrums ir lielāks par 2 m/s .

6.2.20. Ūdenslīdēju darbu nodrošināšanai HES akvatorijā jāizmanto kuteris vai speciāli sagatavots pontons. Šo peldošo līdzekļu pielietošana, uzrādot to nosaukumus un apkalpes personālu, jāieraksta HES valdītāja izdotajā norīkojumā. Kuteru atiešanu vai pontona aizvilkšanu no piestātnes, lai veiktu ūdenslīdēju darbus HES akvatorijā, var atļaut tikai pēc HES valdītāja norīkojuma saņemšanas ūdenslīdēju darbu izpildei. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.21. Par ūdenslīdēju darbu veikšanu saistītu ar iegremdēšanos ir atbildīgs atbildīgais par darba izpildi – iegremdēšanās vadītājs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.2.22. Darbi zem ūdens, kuriem nav nepieciešami ūdenslīdēju darbi (piemēram, darbi kesonā), veicami attiecīgo darbu raksturam atbilstošiem MK noteikumiem vai vietējām instrukcijām.

6.3. Drošības prasības aizsprostu, zemes dambju un betona konstrukciju remontos

6.3.1. Pielietojot mobilo strēles celtni zemes dambju un aizsprostu remontos, tam jābūt uzstādītam aizsprosta vai dambja malā pie nosacījuma, ka tiks ievēroti attālumi, kas minēti tabulā 1.

Tabula 1

Minimālie pieļaujamie attālumi no aizsprosta nogāzes augšējās malas līdz celtņa tuvākajiem balstiem.

Nogāzes augstums, m	Attālums no nogāzes augšējās malas līdz tuvākajam balstam, m pie dažādām gruntīm				
	Smilšu un grants	mālsmilšu	smilšmāla	māla	sausā lesa
1	1,5	1,25	1,0	1,0	1,0
2	3,0	2,4	2,0	1,5	2,0
3	4,0	3,6	3,25	1,75	2,5
4	5,0	4,4	4,0	3,0	3,0
5	6,0	5,3	4,75	3,5	3,5

Ja nav iespējas ievērot šos attālumus, nogāze jānostiprina.

Nav atļauts uzstādīt celtņus darbam uz tikko uzbērtas, nenoblietētas grunts, ka arī uz laukuma, kura slīpums pārsniedz celtņa pasē noteikto, bet ne tuvāk, kā 1,0 m no nogāzes augšējās malas.

6.3.2. Ekskavatori darbības laikā jāuzstāda uz noplanētā laukuma un, lai izvairītos no patvaļīgas pārvietošanās, jānostiprina ar stacionāriem balstiem. Aizliegts šiem mērķiem izmantot dēļus, baļķus, akmeņus un citus priekšmetus.

6.3.3. Ekskavatora darba laikā tā darbības rādiusā plus 5 metri nav atļauts veikt citus darbus un atrasties nepiederošām personām.

6.3.4. Ekskavatora pārvietošanai apledošanas laikā jāveic pasākumi pret tā kāpurķēžu vai riteņu slīdēšanu. Pārvietot ekskavatoru pāri seklām ūdenstilpnēm drīkst tikai ar papildus nozīmētā atbildīgā darbinieka atļauju pēc virzīšanās ceļa apsekošanas. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.3.5. Ekskavatora nobraukšana un uzbraukšana, ja vietas slīpums pārsniedz pasē noteikto, jāveic ar vilcējiem atbildīgā par darba izpildi klātbūtnē. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.3.6. Aizliegta grunts izstrādāšana un pārvietošana ar mašīnām (buldozeriem, skrēperiem u.c.) uzbraucot kalnā vai nobraucot lejā pie lielāka slīpuma leņķa, nekā norādīts mašīnas pasē.

6.3.7. Blīvējot grunti ar pašgājēju hidrovibroblīvētāju, aizliegts ieslēgt tīklā nesazemētu frekvences pārveidotāju, ka arī nostiept un sagriezt strāvas vada kabeli. Braucot pa cietu pamatni, blīvētājmašīnas vibrators jāatslēdz.

6.3.8. Ja darbojas divas vai vairāk pašgājēju vai piekabinātas mašīnas (skrēperi, greideri, veltņi, buldozeri u.c.), nepieciešams ievērot attālumu starp tām ne mazāku par 5 m.

6.3.9. Padodot grunti ar autotransportu, mašīnu kustība pa aizsprostu jāvada speciāli šim mērķim nozīmētai personai.

Automobiļu kustības ātrums pa aizsprostu katrā atsevišķajā gadījumā jānosaka atkarībā no ceļu stāvokļa un kustības intensitātes.

6.3.10. Strādājot uz zemes dambju un aizsprostu nogāzēm, jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, lai novērstu strādnieku krišanu vai paslīdēšanu (pieslienamās kāpnes, drošības jostas u.c.). Aizliegta strādnieku kustība pa nenostiprinātām nogāzēm bez pieslienamo kāpņu palīdzības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.3.11. Aizsprostu izskalojuma zonas jānožogo. Izskalojuma vietu apskati var atļaut, pielietojot kāpnes un drošības jostas.

6.3.12. Akmeņi, kurus padod aizsprosta nogāžu bruģēšanai, jāsaliek uz horizontālās virsas ne tuvāk par 1m no kroles.

6.3.13. Izmantojot peldošus līdzekļus (liellaivas un celtņus) aizsprostu un dambju remontos, tie jāuzstāda gar krastu.

Remontu zonā garām peldošo transportlīdzekļu ātrumam jābūt ierobežotam.

6.3.14. Padodot uz nogāzi akmeņus, baļķus un citus materiālus no aizsprosta virsas, strādnieki nedrīkst atrasties iespējamā materiālu krišanas joslā.

6.3.15. Pirms remontdarbu sākuma ziemas periodā uz aizsprosta darbu vietas jāatbrīvo no ledus un sniega.

6.3.16. Cementa javas iesūkņēšana hidrotehnisko būvju virsmu torkretēšanai jāveic ar javas sūkņiem, ievērojot šo mehānismu ekspluatācijas noteikumus.

6.3.17. Brigādes locekļiem jābūt apmācītiem, instruētiem par drošām darbu metodēm ar javas sūkņiem, ka arī nodrošinātiem ar aizsargbrillēm un gumijas cimdiem. Darbu vietai pie sūkņēšanas aparātiem jābūt apgaismotai.

6.3.18. Javas sūkņiem jābūt aprīkoti ar verificētiem darba spiediena mērīšanas manometriem. Javas sūkņa darba spiediens nedrīkst pārsniegt pasē noteiktos lielumus.

6.3.19. Iesūkņējot javu aiz dzelzsbetona konstrukcijām un metāla apšuvumiem, ir atļauts urbt urbumus, aizdarīt caurules un stiprināt javu vadu sprauslas tikai no stacionārām vai pārvietojamām sastatnēm. Pieslienamās kāpnes pielietot ir aizliegts.

6.3.20. Padodot betona javu hidrotehnisko būvju remontējamiem posmiem ar betona sūkni, jāievēro šādi noteikumi:

6.3.20.1. pirms darbu sākuma visai betona vada sistēmai jābūt pārbaudītai ar hidraulisko spiedienu, kas 1,5 reizes pārsniedz darba spiedienu;

6.3.20.2. ap betona sūkni jāatstāj pārejas, kas nav šaurākas par 1m;

6.3.20.3. atbildīgā par darba izpildi betona maisījuma klāšanas vietā jābūt nepārtrauktiem sakariem ar betona sūkņa mašīnistu;

6.3.20.4. pie betona vada izplūdes jāuzstāda jumtiņa atstarotājs;

6.3.20.5. pirms betona maisījuma padošanas betona vada noslēgsavienojumiem jābūt attīrītiem un cieši noslēgtiem;

6.3.20.6. grūst betona maisījumu caur sūkņa pieņemšanas bunkuru ar rokas mehānismiem un ņemt betona vada posmu ātri izjaucamos savienojumus atļauts tikai pēc spiediena ņemšanas sistēmā;

6.3.20.7. izpūšot betona vadu ar saspiestu gaisu, strādnieki jāizvieto ne tuvāk par 10 m no tā izplūdes;

6.3.21. Jā betonētās konstrukcijas slīpums pārsniedz 30°, darbi jāveic, pielietojot drošības jostas.

6.3.22. Transportējot betona maisījumu pa hidroelektrostacijas ekspluatējamām būvēm, darbu drošība jānodrošina, pareizi izvēloties transporta līdzekļus un ceļamos mehānismus maisījuma padošanai tā klāšanas vietās. Sākot darbus, jāpārbauda, vai ir kārtībā iekārta, instrumenti (ričas, konteineri, bunkuri, vibratori, vibrosnuķi utt.), kurus lieto padodot un klājot betona maisījumu.

6.3.23. Veicot darbus uz hidrotehnisko būvju slīpām virsmām (nogāzes, ūdens pārgāznes u.c.) jālieto slietnes (trapi), ne šaurākās par 1,5m, apšūtas ar šķērslīstēm un margu nožogojumu, ne zemāku par 1 m. Slietņu slīpums nedrīkst būt lielāks kā 1:3.

6.3.24. Betona maisījumu transportēšanu ar ričām augstumā, kas pārsniedz 1m, nepieciešams veikt pa speciālu klāju vai tiltiņiem, ne šaurākiem par 1,2 m ar margu nožogojumu, ne zemāku par 1m. Riču virzībai jābūt apļveida, bez pretplūsmām un krustojumiem.

6.3.25. Transportējot betona maisījumu ar vagonetēm, to kravas tvertnēm jābūt nostiprinātām ar uzliktņiem, lai novērstu apgāšanos kustības laikā. Pirms tvertnes apgāšanas maisījuma klājuma vietā vagonetes rāmis ar skavu jāpiestiprina pie sliedes vai gulšņa, bet apgāšanu drīkst veikt tikai virzienā no sevis.

6.3.26. Visām betona maisījuma izkraušanas vietām ar pašizkrāvēju jābūt aprīkotām ar automašīnu atpakaļgaitu ierobežojošiem izturīgiem balstiem. Izkraušanas laikā aizliegts atrasties zem paceltas kravas.

6.3.27. Betona maisījuma izkraušanu pie slīpās padeves drīkst veikt tieši izgāžot betonēšanas vietās vai ar siles palīdzību, bet pie vertikālās padeves – caur metāla posmu snuķiem. Atsevišķos gadījumos, betonējot dziļāk par 20 m jāizmanto vibrosnuķi ar pieņemšanas bunkuru. Visiem vibrosūkņa posmiem jābūt droši piestiprinātiem pie drošības troses, bet vibratoriem – pie snuķiem.

6.3.28. Strādniekiem aizliegts atrasties zem vibrosūkņa betona maisījuma izkraušanas laikā.

6.3.29. Strādājot ar elektrovibratoriem betona javas bļietēšanai, jāievēro visas drošības prasības, strādājot ar elektroinstrumentu. Elektrovibratora korpusam jābūt saņemtam.

Strādājot ar elektroinstrumentiem, jāievēro izgatavotājrūpnīcas instrukcijas un/vai darba devēja instrukcijas.

6.3.30. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.3.31. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.3.32. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.3.33. Kravu pārvietošanas ceļi jāuztur tīri, tos nedrīkst aizkraut un aizsprostot.

6.3.34. Pielietojot dažādas takelāžas ierīces (veltņus, kāpnes, ķerras, troses u.c.), ka arī laužņus, lāpstas un citus instrumentus, to darbderīgums jāpārbauda līdz darba sākumam.

6.3.35. Izkraujot un iekraujot caurules, mucas un citus apaļus priekšmetus no automašīnām un platformām jālieto slīpi atbalsti, pieturot kravu ar trosēm no pretējās puses.

6.3.36. Aizliegts atrasties zem nolaižamās vai ceļamās kravas. Lai novērstu traumas kravas nejaušās krišanas gadījumā, strādniekiem un citam personālam vienmēr jāstāv sāpus no tās.

6.3.37. Ja, izkraujot vai iekraujot kravas, tiek pielietoti celtņi, mehānismi un to palīgierīces, jāievēro šī energostandarta p. 6.8. prasības. Kravas nolaišanas ātrums jāregulē strādniekiem, kuri atrodas automašīnas kravas kastē (uz platformas).

6.3.38. Aizliegts vienlaicīgi izkraut automašīnu (platformu) un aizvākt (pārvietot) nolaižamo kravu.

6.3.39. Stikla baloni ar skābēm un sārmiem obligāti jāpārnes diviem strādniekiem. Grozs ar balonu jānovieto speciālā koka kastē ar rokturiem vai jāpārnes speciālās nestuvēs ar apšūtu caurumu vidū un tā, lai balonu ar grozu varētu tajā ievietot 2/3 augstumā.

Nelielos attālumos un pa kāpnēm atļauts pārnesāt ar rokām balonus grozos ar rokturiem. Atļauts balonus pārvadāt speciālos ratiņos. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.3.40. Pārveļot koka mucas pa zemi, tās drīkst pagrūst pie stīpām. Vilkst aiz mucas malas nav atļauts. Smagas mucas jāpārvieto uz rullīšiem vai veltņiem.

6.3.41. Veicot izkraušanas un iekraušanas darbus vakara un nakts laikā, visām darba vietām jābūt apgaismotām.

6.4. Drošības prasības, veicot darbus ledus periodā un palu laikā

6.4.1. Parādoties upē ledum un vižņiem, peldošo līdzekļu kustība ūdenskrātuves uzstādinājuma zonā jāpārtrauc.

6.4.2. Kustība gar kanāliem ziemas laikā nedrīkst būt tuvāka par 1 m no kanāla nogāzes augšējās malas. Pārvietošanās ceļi jāattīra no sniega un ledus un jānokaisa ar smiltīm.

6.4.3. Ledus un piesalu attīrīšana kanālu vai aizsprostu slīpo nogāžu malās jāveic ar ķekšu vai garos kātos uzsedinātu cirvju palīdzību, lietojot drošības jostas. Ledus un piesalu attīrīšanu nedrīkst veikt vienpersonīgi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.4.4. Vietām, kuras nakts laikā jāapmeklē personālam, jābūt apgaismotām.

6.4.5. Personāla pārvietošanās un pārceltuvju organizācija pa ledu jāveic atkarībā no slodzes, kāda norādīta tabulā 2.

Tabula 2

Slodzes veids	Masa, t	Ledus segas biezums, drošs kustībai pie gaisa temperatūras no -1 līdz -20 °C, cm	Mīnīmālais attālums starp transportiem, m
Cilvēks ar ekipējumu	0.1	15	5
Zirgu pajūgs	1.2	20	11
Automašīna ar celtspēju 1.5 t un	3.5	25	19

kravu			
Automašīna ar kravu	6.5	35	25
Auto pašizkrāvējs ar kravu vai buldozers	8.5	39	25
Autovilcējs ar kravu vai traktors	10	40	26
Traktors ar kravu	20	55	30
Ļoti smaga krava	līdz 40	95	38

Ledus stiprums pavasarī samazinās divas reizes. Aprēķinos pieņem tikai stipro slāņu biezumu, sniega sega un porainais ar ūdeni piesātinātais ledus slānis netiek ņemts vērā.

6.4.6. Organizējot pārceltuves hidroelektrostaciju rajonā, jāņem vērā to darba režīms, slodžu grafiks un ar to saistītās izmaiņas hidroloģijā un ledus veidošanās procesos.

6.4.7. Lai veiktu darbu uz ledus, vai veidotu pārceltuves, jāveic ledus segas biezuma uzmērījumi. Attālumi starp urbumiem paredzamajos kustības virzienos jāpieņem 10 – 20 m. Uzmērīšanas urbumu vietas jāapzīmē ar karodziņiem.

Pārvietoties uz darba vietām atļauts tikai pa noteiktajiem ceļiem vai takām. Aizliegts pārvietoties pa ledu, ja tas atrodas kustībā.

6.4.8. Ledus ceļu un taku ierīkošana atļauta ne tuvāk par 100 m no ūdens vaļumjoslām. Kustībai jānotiek tikai vienā virzienā. Pretēja virziena kustībai jāierīko ceļš ne tuvāk par 100 m no turpvirziena ceļa.

6.4.9. Hidroelektrostaciju akvatorijas posmos, kur notiek ledus uzlaušana vai uzkāšanās ūdens līmeņu svārstību dēļ, un kur strādāt vai pārvietoties bīstami, jābūt izliktiem brīdinošiem plakātiem.

6.4.10. Ledus un vižņu iešanas laikā ar intensitāti līdz trim ballēm darbi un pārvietošanās pa upi jāveic tikai ar motorkuģiem ar stipru metāla korpusu. Mazu ledāju gadījumos var pārvietoties arī ar airu laivām vai hidrometriskajiem pontoniem. Ja ledus un vižņu iešana pārsniedz 3 balles, tad darbs un pārvietošanās veicama tikai ar ledlauža tipa kuģiem.

Pēc ledus un vižņu iešanas intensitātes skalas, 3 balles atbilst tādām ledus un vižņu daudzumam, kas aizņem 0.3 no visas ūdens platības.

6.4.11. Ledus un vižņu iešanas laikā aizliegta darbu veikšana un pārvietošanās uz ūdens nakts laikā, ja straumes ātrums ir lielāks par 1.5 m/s .

6.4.12. Personāla atrašanās uz ledus sastrēguma vai vižņu sablīvējuma pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos, lai sniegtu palīdzību cietušiem vai likvidētu draudus būvju drošumam.

Personāla pārvietošanās pa sastrēgumiem un sablīvējumiem bez speciāliem drošības pasākumiem (paklājiem, drošības virvēm u. c.) aizliegta.

6.4.13. No apkalpes tiltiņiem, kāpnēm un laukumiem jāveic regulāra ledus atskaldīšana. Visas personāla pārvietošanās vietas jānokaisa ar smiltīm.

6.4.14. Atskaldot ledu no aizvāriem vai attīrot no tā ūdens pārgāznes, personālam jālieto drošības jostas. Sastatnes, laukumi un pacēlēju grozi jāattīra no sniega un ledus, vajadzības gadījumā jānokaisa ar smiltīm.

6.4.15. Attīrot apledojumu ar karsta ūdens vai tvaika palīdzību, jāievēro drošības pasākumi, lai novērstu personāla traumēšanas iespējamību. Ja piesalušā ledus attīrīšana aizvāriem notiek no lejasbjefa puses, darbs veicams no nolaižama groza, lietojot drošības jostas.

6.4.16. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.4.17. Griežot ledu ar ledus griezējiekārtām, personālam jāatrodas ne mazāk kā 1 m attālumā no griezuma vietas, pārvietojoties pa veselo ledu. Aizliegts atrasties uz ledus joslām starp griezumiem, kā arī ar rokām pielabot griezējiekārtas ķēdes.

6.4.18. Pie sākotnējās iegriešanās ledū, personālam jāatrodas blakus griezējiekārtai. Aizliegts ieslēgt griezējiekārtu kustībā.

6.4.19. Aizvācot izgriezto ledu no griezuma vietas vai nogremdējot to zem ledus segas, personālam jāpārvietojas ne tuvāk kā 0.5 m attālumā no griezuma malas.

6.4.20. Spridzināšanas darbiem, lai likvidētu ledus un vižņu sastrēgumus augšbjefā, jāizmanto specializētu / licencētu darbuzņēmēju organizāciju palīdzība, kurām jārikojas saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem dokumentiem spridzināšanas darbu veikšanā, speciālām instrukcijām un šī energostandarta p. 4.14. prasībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.4.21. Gatavojoties palu periodam, jāaizvāc visas pagaidu būves, kuras tiek izmantotas personāla un iedzīvotāju kustībai, un kuras atrodas zemāk par sagaidāmo palu ūdens līmeni.

6.4.22. Lai novērotu ūdens līmeņus un palu norisi, hidromezgla tuvumā un augšup esošajā upes posmā vajadzības gadījumā jāierīko posteņi, kuri jānodrošina ar sakaru līdzekļiem.

6.4.23. Visi remontdarbi augšbjefa un lejasbjefa zonā, kas var tikt appludināta, jāveic līdz palu sākumam.

6.4.24. Nepieciešamības gadījumā izpildot darbus uz būvēm palu perioda laikā, tie jāveic tiešā papildus nozīmētā atbildīgā darbinieka uzraudzībā. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.4.25. Ūdenskrātuvē, palu izvadīšanas laikā darba izpildei bīstamo (applūdināmo) zonu, ievērojot vietējos apstākļus, nosaka tehnikais vadītājs. Bīstamo zonu dabā fiksē ar brīdinājuma zīmēm.

6.4.26. Izvadot palus, visiem peldošajiem līdzekļiem jābūt darba stāvoklī, sagatavotiem glābšanas brigādes vajadzībām.

6.4.27. Aizliegta ledus un vižņu aizsprostojumu tīrīšana kanālos, straujtekās no lejas puses, virzienā uz sevi.

6.4.28. Pārvadot ledu un vižņus pār ūdenspārgāznēm, uz ledus nedrīkst atrasties cilvēki.

6.5. Drošības prasības, veicot darbus ar peldošu līdzekļu palīdzību

6.5.1. Darbi uz ūdens ar peldošu līdzekļu palīdzību jāveic pēc norīkojuma. Peldošā līdzekļa atiešana no piestātnes atļauta tikai pēc norīkojuma saņemšanas.

6.5.2. Peldošo līdzekļu izbraukšana HES ūdenskrātuvē vai lejas bjefā (ne pēc norīkojuma) var notikt pēc atļaujas saņemšanas saskaņā ar instrukciju, kuru apstiprinājis tehniskais vadītājs. Par izbraukšanu no HES bjefu aizsargjoslām un iebrukšanu tajās jāinformē HES operatīvais personāls un apsardzes maiņas vadītājs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.5.3. Kapteinis vai peldošā līdzekļa vadītājs pilnībā atbild par brauciena drošību reisa laikā, viņa rīkojumi ir obligāti visai ekipāžai un strādniekiem.

6.5.4. Cilvēku pārvadāšana HES akvatorijā atļauta tikai ar peldošajiem līdzekļiem, kas reģistrēti upju kuģu reģistrā atbilstoši normatīvo dokumentu prasībām, atļautā skaitā, cik paredzēts peldošā līdzekļa dokumentos. Peldošajiem līdzekļiem jābūt uzkrāsotai to kravnesībai, peldošo līdzekļu noslodze virs norādītās kravnesības ir aizliegta. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.5.5. Visi kuģi, laivas, plosti, prāmji un citi peldošie līdzekļi, kas pieder hidroelektrostacijai, ir jāaprīko ar glābšanas, ugunsdzēsības, signāla inventāru, kā arī ar nepieciešamo peldošā līdzekļa takelāžas inventāru. Peldošā līdzekļa ekspluatācijai un uzturēšanai HES valdītājam ar rīkojumu jānozīmē atbilstošā persona, kam ir diploms vai apliecība par tiesībām vadīt attiecīgās kategorijas peldošo līdzekli un kuru izdevušas attiecīgas licencētas / akreditētas juridiskas personas. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.5.6. Uz peldošajiem līdzekļiem jābūt apzīmētām vietām, kur glabājas glābšanas līdzekļi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.5.7. Pie paceltiem ūdens pārgāznes aizvāriem, darbi no peldošiem līdzekļiem HES bjefos aizliegti.

6.5.8. Viss personāls, kas atrodas uz peldošajiem līdzekļiem, brauciena laikā iekšējās kārtības un drošības prasību ievērošanā pakļaujas:

6.5.8.1. uz pašgājēja vai vilktajiem peldošajiem līdzekļiem - peldošā līdzekļa vadītājam (kapteinim, motoristam);

6.5.8.2. uz peldošajiem līdzekļiem paredzētiem darbu veikšanai no ūdens – papildus nozīmētajam atbildīgajam darbiniekam; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.5.8.3. uz prāmjiem vai airu laivām - laiviniekam vai pārcēlājam.

6.5.9. Avārijas gadījumā, strādājot uz ūdens, atbildīgajam par drošību uz peldošā līdzekļa vai būves jādara viss, lai glābtu cilvēkus un materiālās vērtības, kā arī jādod briesmu signāls ar signalizācijas līdzekļiem, kādi atrodas uz peldošā līdzekļa.

6.5.10. Aizliegts izmantot peldošos līdzekļus un veikt darbus ūdenskrātuvēs:

- no laivām un pontoniem, ja vēja stiprums ir lielāks par 4 ballēm (vēja ātrums 5.3- 7.4 m/s);
- no kuteriem, ja vēja stiprums ir lielāks par 5 ballēm (vēja ātrums 7.5- 9.8 m/s).

Rodoties vējam, stiprākam par 4 ballēm darbu veikšanas laikā, laivas un pontoni jāvirza uz krastu. Lai izvairītos no apgāšanās vai laivas piesmelšanās, kustības virzienam jābūt perpendikulāri viļņu virzienam. Glābšanas līdzekļiem jābūt lietošanas gatavībā.

6.5.11. Visiem kuģiem inventārā jābūt noejas laipām vai trapiem. Piestātnēm jābūt aprīkotām ar trapiem (tiltiņiem), kuriem ir margas, ne zemākas par 1 m.

6.5.12. Līdz kravu izkraušanai no transporta līdzekļiem jāsapatavo un jāpārbauda izkraušanas inventārs, ietaises, mehānismi, jāierīko lūku, tiltiņu un bortu laidumu iežogojumi.

6.5.13. Noejām un trapiem abās pusēs jābūt ierīkotām margām ne zemākām par 1 m. Nakts laikā noejas un trapi jāapgaismo ar vienmērīgi izkliedētu gaismu. Izkraušanas - iekraušanas darbos trapu platumam jābūt ne mazākam par 1 m vienvirziena kustības gadījumā vai ne mazākam par 2 m pie divvirzienu kustības. Tiltiņiem jābūt izgatavotiem no stingra materiāla, tie nedrīkst liekties un šūpoties. Tiltiņu slīpumam jābūt ne lielākam par 1: 3.

6.5.14. Organizējot satiksmi ūdenskrātuvēs, jāierīko peldošas piestātnes, kas var pārvietoties līdz ūdenskrātuves līmeņa svārstībām. Piestātnes jāaprīko ar noejām un tiltiņiem.

6.5.15. Aizliegts strādājošos pārvadāt pa ūdeņiem:

6.5.15.1. ar peldošajiem līdzekļiem, kas nav darba kārtībā;

6.5.15.2. pie ūdens viļņošanās stiprākas par 3 ballēm (viļņu augstums 0.75- 1.25 m) un miglas laikā;

6.5.15.3. pie intensīvas peldošu koku un grūžu plūsmas, ledus sakustēšanās un iešanas laikā;

6.5.15.4. nakts laikā neapgaismotās vietās.

6.5.16. Jaunu vai rekonstruējamu peldošo aizžogojumu, bonu, pontonu un plostu nodošana ekspluatācijā atļauta tikai pēc tam, kad tos pieņēmusi tehniskā vadītāja nozīmēta komisija.

6.5.17. Metāla trosēm un ķēdēm, dabīgās un mākslīgās šķiedras virvēm jāatbilst valsts energostandartu prasībām un jābūt ar izgatavotājrūpnīcas sertifikātu.

6.5.18. Uz bonu ārējām virsmām nedrīkst būt atklātu izspraukušos naglu, stieplu, trošu, baļķu vai savienojumu galu. Skrūvju un citu savienojumu galiem jābūt iedziļinātiem vienā līmenī ar bonas virsmu.

6.5.19. Tiltiņu un trapu, kas paredzēti cilvēku pāriešanai no krasta uz bonu vai citu peldošo būvi, platumam jābūt vismaz 0.6 m. Trapiem un tiltiņiem no abām pusēm jābūt aprīkoti ar margām, bet stāvos krastos ar trepēm ar margām no abām pusēm.

6.5.20. Vietās, kas ir bīstamas apkalpojošajam personālam, jāierīko nožogojumi ar brīdinošiem uzrakstiem vai signalizāciju.

6.5.21. Peldošu aizžogojumu un bonu ierīkošana ūdenī, darbi uz aizžogojumiem jāveic pēc norīkojuma.

6.5.22. Aizliegts braukt ar laivām gar bonu un piestāties pie tām no augšējās puses ūdens tecēšanas virzienā. Ierīkojot aizžogojumus, atļauts atrasties uz to peldošajām daļām tikai speciāli apmācītam personālam, kuram jābūt apgādātam ar glābšanas līdzekļiem.

6.5.23. Ierīkojot aizžogojumu, nedrīkst tā troses galus pārvest uz citu krastu ar laivām. Troses jāpārvelk pāri ūdeņiem ar vieglas palīgvirves palīdzību, kuru pārved uz otru krastu ar laivu. Aizžogojuma balsti ir jāierīko savlaicīgi pirms aizžogojuma ierīkošanas.

6.5.24. Aizliegts izmantot ūdenstilpju malās augošos kokus kā balstus trošu nostiprināšanai.

6.5.25. Ja peldošās būves tiek nostiprinātas ar enkuru palīdzību, tad enkuru vietas jāapzīmē ar peldošiem pludiņiem vai bojām.

6.5.26. Strādājot virs tekošiem ūdeņiem, jāievēro drošības pasākumi, lai novērstu strādājošo iekrišanu ūdenī. Darba vietas tuvumā vai nedaudz leļpus pa straumi jāorganizē dežūra ar laivu. Nakts laikā šādi darbi jāaizliedz. Ja tomēr nepieciešams darbus turpināt nakts laikā, tad jāveic papildus drošības pasākumi. Ūdens virsmai jābūt apgaismotai ne mazāk, kā 50 m augšup pa straumi un 150 m leļpus pa straumi no darbu veikšanas vietas.

6.5.27. Dziļuma mērīšanas darbi no laivas jāveic brigādei ne mazāk kā divu cilvēku sastāvā.

6.5.28. Mērot dziļumu ar loti, aizliegts kāpt uz laivas borta vai sēdekļa un liekties pār bortu. Aizliegts aptīt ap roku lotes troses brīvo galu. Lietojot mērīšanai loti ar svaru 10 kg un vairāk, lotes nolaišanai un pacelšanai jālieto vinča.

6.5.29. Mērot dziļumus ar loti, personālam jābūt ģērbtam ūdens necaurīdīgā apģērbā.

6.5.30. Mērot dziļumu ar mērkārti no laivas, vienam cilvēkam jāatrodas pie airiem, otram pie mērkārta. Mērījumi ar mērkārti dziļumā, kas pārsniedz 4 m aizliegti. Ja mērkārts stingri aizķeras aiz kāda šķēršļa ūdenstilpes dibenā, tā nekavējoties jāatļaiž.

6.5.31. Mērot dziļumus ar mērkārti no kuteriem vai kuģiem, strādājošajam ar mērkārti, jābūt uzliktai drošības jostai, kura ar virvi jāpiesaista reliņiem vai balstam uz klāja. Mērījumus no kuģiem atļauts izpildīt tikai pie vēja stipruma ne lielāka par 2 ballēm (vēja ātrums 3,3 m/s).

6.5.32. Mērot ūdens dziļumu ar eholotu nepieciešams:

6.5.32.1. uzstādīt eholotu uz kutera vai laivas tā, lai tā daļas novietotos vienmērīgi un nepieļautu laivas nošķiešanas;

6.5.32.2. nostiprināt eholota raidierīces ar trosi pie peldlīdzekļa, turēt ierīces ar rokām aizliegtas;

6.5.32.3. turēt iekārtas vāku darba laikā patstāvīgi aizvērtu;

6.5.32.4. nepieļaut iekārtas regulēšanu, ja tā atrodas zem sprieguma.

6.5.33. Aizliegti uzmērīšanas darbi no kutera vai laivas, ja uz tās nav glābšanas un signāllīdzekļi.

6.6. Drošības prasības, veicot darbus pazemes būvēs, šahtās, slēgtās galerijās, akās un rezervuāros

6.6.1. Veikt darbus pazemes būvēs, šahtās, slēgtās galerijās, akās un rezervuāros (turpmāk tekstā – pazemes būvēs), atļauts tikai ar norīkojumu vai rīkojumu. Operatīvajam personālam un tehniskajam personālam atļauts vienpersoniski veikt apskates vai mehānismu apkalpi pazemes būvēs, kur tas paredzēts ekspluatācijas instrukcijās. Šādas tiesības piešķir šī energostandarta p. 4.2.2. noteiktā kārtībā. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.2. Veicot darbus pazemes būvēs, tur jānodrošina dabīgā vai piespiedu ventilācija. Ventilācija ar skābekli aizliegta.

6.6.3. Pirms personāla pielaišanas darbiem pazemes būvēs, tās jānodrošina pret nekontrolētu ūdens ieplūdi.

6.6.4. Darba vietu apgaismošanai pazemes būvēs lietojami pārnesamie gaismekļi ar spriegumu līdz 50 V. Metāliskos rezervuāros, cisternās, paaugstināta mitruma un citu bīstamu faktoru ietekmē jālieto gaismekļi ar spriegumu līdz 12 V.

Sprādzienbīstamās pazemes būvēs jālieto gaismekļi ar sprādziendrošu armatūru. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.5. Darbiem pazemes būvēs, kā arī to periodiskām apskatēm jānozīmē speciāli apmācīts personāls, ne mazāk kā triju cilvēku sastāvā. Diviem no tiem jāatrodas ārpus pazemes būves un jāseko iekšienē esošā strādnieka darbībai. Rokās jātur drošības troses no strādājošā iekšienē. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.6. Pirms nolaišanās pazemes būvēs, jāpārlicinās kādā stāvoklī ir kāpnes, jāuzliek drošības sistēma ar tai piestiprinātu drošināšanas trosi vai virvi, kuras garums ir lielāks par pazemes būves dziļumu. Aizliegts likt instrumentus uz ieejas lūkas malas. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.7. Jā strādājošais pazemes būvē sāk justies slikti, nekavējoties jāpalīdz viņam izkļūt ārā. Jā nepieciešams nolaisties lejā pie cietušā, novērotājam jāuzliek aizsargmaska un nododot drošības troses galu citam novērotājam, kurš paliek augšā, vai piesaistītām personām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.8. Darbos gāzes bīstamās pazemes būvēs ārpusē pastāvīgi jāatrodas vismaz 2 cilvēkiem, kuri seko strādājošiem un uztur sakarus ar viņiem. Drošības jostām jābūt plecu siksnām ar gredzenu to krustojuma vietā mugurpusē troses stiprināšanai. Lietot jostas bez plecu siksnām ir aizliegts. Personāla nodrošinājums un ielaišanas kārtība darbiem pazemes būvēs ar paaugstinātu gāzu bīstamību jānosaka ar tehniskā vadītāja apstiprinātu darba aizsardzības instrukciju. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.9. Nepārtraukts darbs aizsargmaskā piegāzētajā vidē nedrīkst notikt ilgāk pār 15 min. un tam jāmainās ar atpūtu ārpus piegāzētās vides 15 min. ilgumā. Personālam, kurš izmanto aizsargmaskas, jābūt speciāli apmācītam.

6.6.10. Veicot darbus sprādzienbīstamās vietās jālieto dzirksteles neradoši instrumenti (no krāsainiem metāliem vai pārklātiem ar varu). Ja nepieciešams, ir atļauts lietot uzgriežņu atslēgas, cirtņus un urbjus, kuri biežā slānī ieeļļoti ar smērvielu, kas novērš dzirksteļošānu. Tādās vietās aizliegts strādāt apavos ar tērauda naglām piestiprinātām zolēm vai papēžiem. Pie ieejas sprādzienbīstamajās telpās jābūt izliktām attiecīgām drošības zīmēm, kas brīdina par bīstamību, kā arī uzdot vai aizliedz konkrētas darbības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.11. Aizliegts atvērt un aizvērt lūku vākus tieši ar rokām, laužņiem vai citiem priekšmetiem. Tam jālieto speciāli āķi vai ierīces. Atverot lūkas, kas atrodas uz ielas vai pagalma braucamās daļas, lūku vāki jānovieto - braukšanas virzienā no lūkas. Atvērtā lūka jānorobežo ar signāliežogojumu. Tumsā diennakts laikā tas ir jāapgaismo ar signālapgaismojumu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.6.12. Pirms aizvērt lūkas darbu beidzot, atbildīgajam par darba izpildi jāpārlicinās, ka pazemes būvē nav palicis kāds no strādniekiem, ka arī materiāli, instrumenti, specapgērbs un citi priekšmeti. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.7. Drošības prasības, veicot darbus uz sastatnēm, darba platformām, konstrukcijām un kāpnēm

6.7.1. Apskati, mērījumus, remontdarbus un būvdarbus pie būvju un iekārtu konstrukciju elementiem, kas atrodas augstāk par 1,5 m par zemes vai grīdas līmeni, atļauts veikt no speciāliem montāžas tiltiņiem, sastatnēm, paceļamām platformām un piekarsastatnēm saskaņā ar spēkā esošajiem MK noteikumiem par darbu veikšanu augstumā. No kāpnēm, kurām nav montāžas tiltiņa, atļauts veikt tikai iekārtu, ietaišu un būvju apskates. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.7.2. izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.7.3. Strādājot no cietām grīdām ar kāpnēm, kāpņu apakšgaliem jābūt ar gumijas uzgaļiem. Strādājot no grunts pamatnes, kāpņu apakšgaliem jābūt ar metāliskām tapām. Speciālos gadījumos vertikālām kāpnēm virs 5,0 m jāparedz drošības aprīkojums

Kāpnes regulāri jāpārbauda saskaņā ar spēkā esošiem noteikumiem.

Aizliegts strādāt no gadījuma paliktņiem (kastēm, mucām, dēļu pagaidu konstrukcijām un tamlīdzīgiem). (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.7.4. Darbus augstumā drīkst veikt no pastāvīgām (stacionārām) sastatnēm, piekarsastatnēm vai paceļamām platformām, kā arī no pagaidu (nestacionārām) sastatnēm.

Stacionārās sastatnes, piekarsastatnes un paceļamās platformas jāmontē un jāapkalpo atbilstoši izgatavotājas rūpnīcas (firmas) tehniskai dokumentācijai.

Pagaidu sastatnes drīkst projektēt, izgatavot, montēt un apkalpot organizācija, kas ekspluatē šīs sastatnes pēc pieņemšanas ekspluatācijā.

Metāliskās stacionārās sastatnes jāsažemē un ārgaisa apstākļos tām jābūt arī zibensaizsardzībai.

Kāpt uz un no sastatnēm atļauts tikai pa kāpnēm, kuru augšgals nostiprināts un slīpums nedrīkst pārsniegt 60° . Sastatņu klāja kāpņu izejas aile jānožogo no trim pusēm.

Cilvēku pacelšana uz augstām sastatnēm atļauta arī ar liftiem vai paceļamām platformām.

Būvgružus, celtniecības un montāžas materiālu atkritumus aizliegts mest no sastatnēm, augstākām par 3m. Šo materiālu novākšanai jāizmanto noceļami konteineri vai nolaišanas renes.

Katru dienu pirms darbu uzsākšanas atbildīgajam par darba izpildi jāapskata sastatņu stāvoklis. Apskates rezultāti jāieraksta attiecīgā žurnālā (darbu žurnālā). Darba vietās jāizkar labi redzama informācija par pieļaujamo slodzi.

Bīstamā zona ap sastatnēm jāiežogo vai jāierīko aizsargnojumes. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.7.5. Piekarsastatnes, piekartiltiņi, paceļamās platformas (tālāk – piekarsastatnes) regulāri jāpārbauda atbilstoši vietējām instrukcijām.

Piekarsastatnes jānodrošina pret patvaļīgu pārvietošanos. Aizliegta cilvēku atrašanās zem piekarsastatnēm. Darbinieku nokļūšanu uz piekarsastatnēm un papildus drošības līdzekļus nosaka tehniskais vadītājs vai atbildīgais par darba organizāciju. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.7.6. Speciālu darbu gadījumos papildus šā energostandarta prasībām tehniskajam vadītājam vai atbildīgajam par darba organizāciju jāparedz papildus drošības prasības darbu drošai veikšanai. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8. Drošības prasības, veicot darbus ar automobiļiem, celtņiem, mehānismiem

6.8.1. Smagumu un kravu celšanai jāpielieto celšanas mehānismi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.2. Visi kravas celšanas mehānismi, kas pieskaitāmi darba aprīkojumam (elektrotelferi uz vienas sijas, celtņi ar celtspēju līdz 1 tonnai, rokas trīši, vinčas, bloki u.c.) un to palīgierīces (stropes, troses, ķēdes, kāši, traversas, dažāda veida kravu satvērēji, tara u.c.) jābūt ar tehnisko dokumentāciju un uzskaitītiem darba aprīkojuma uzskaites- pārbaudes reģistrācijas žurnālā. Šī darba aprīkojuma ekspluatācija un apkalpe jāveic atbilstoši spēkā esošajiem LR MK noteikumiem par darba aprīkojumu. Darba aizsardzības prasības darbā ar šo aprīkojumu nosaka arī tehniskā vadītāja apstiprinātas konkrētam darba aprīkojuma veidam saistošās, vietējās darba aizsardzības instrukcijas. Kravas celtņu, kas klasificējami kā bīstamās iekārtas un ir reģistrēti Valsts darba inspekcijas bīstamo iekārtu reģistrā, ekspluatācija, apkalpe un pārbaudes, jāveic atbilstoši spēkā esošajiem LR MK noteikumiem par kravas celtņu tehniskās uzraudzības kārtību un tehniskā vadītāja apstiprinātām šo celtņu ekspluatācijas un darba aizsardzības instrukcijām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.3. Vadīt celšanas mehānismu un stropēt kravu drīkst tikai apmācīts un instruēts apkalpojošais personāls, saskaņā ar p. 6.8.2. minēto normatīvo aktu un instrukciju prasībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.4. Kravu celšanas un pārvietošanas zonā nedrīkst atrasties nepiederošas personas.

6.8.5. Hidroelektrostacijās celtņu darbības zonās jāizstrādā un jāuzliek redzamās vietās pārseguma, grīdas un laukuma maksimāli pieļaujamā noslogojuma plāni (shēma).

6.8.6. Aizliegts piekarināt kravu pie būvkonstrukcijām, cauruļvadiem un citiem elementiem, kuri tam nav domāti.

6.8.7. Lielgabarīta un liela svara kravu pārvietošanai hidroelektrostacijās virs darbā esošām iekārtām (hidroagregātiem, eļļas spiedieniekārtām, aizvariem un to mehānismiem u.c.) jāizstrādā speciālas šo kravu pārvietošanas shēmas. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.8. Aizliegts pacelt un pārvietot cilvēkus ar kravas celšanas mehānismiem, kuri nav tam domāti. Lai apkalpotu visa veida nozīmes aizvaru gropes hidroelektrostacijās, atļauts ar augšas bjefa, lejas bjefa un ūdens pārgāznes speciālajiem celtņiem pacelt un pārvietot cilvēkus speciālā paceļamā platformā – apkalpes tiltiņā. Šie darbi veicami ar norīkojumu. Pirms šo darbu uzsākšanas

pielaidējam jāpārlicinās, vai ir novērsti visi darba vides risku novērtēšanas laikā konstatētie potenciāli iespējamie risku faktori. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.9. Aizliegts atstāt kravu paceltā stāvoklī bez uzraudzības. Celšanas mehānisma bojājuma gadījumā, kad kravu nav iespējams nolaist vai iespējama mehānisma vai kravas patvaļīga pārvietošanās, bīstamā teritorija jāiežogo un jāizkar brīdinājuma drošības zīme “UZMANĪBU, PACELTA KRAVA” un aizlieguma drošības zīme “GĀJĒJU KUSTĪBA AIZLIEGTA”. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.10. Aizliegta kravu celšana un pārvietošana nepietiekamas redzamības apstākļos.

6.8.11. Aizliegts ar celtņiem vilkt kravu pa zemi, celt slīpi iestropētu kravu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.12. Paceļot kravu līdz 200 – 300 mm, jāpārbauda kravas iestropēšanas drošība. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.13. Ar celtņiem aizliegts celt piesalušu vai apbērtu kravu.

6.8.14. Šķērsojot elektropārvades gaisvadu līnijas, āra sadales ietaises (ĀSI) elementus (turpmāk – gaisvadu līnijas), kravas celšanas mehānismu izlicēm jāatrodas transporta stāvoklī. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.15. Veicot darbus darbā esošo elektroietaišu tuvumā un elektrolīniju aizsardzības zonās ar celtņiem un rakšanas mehānismiem ar konstruktīviem elementiem, kas var būtami tuvuoties elektroietaisēm, jāievēro energostandarta LEK 025 “Drošības prasības, veicot darbus elektroietaisēs” un LR “Aizsargjoslu likuma” prasības. Šādu mehānismu darbība tieši zem jebkura sprieguma neatslēgtām gaisvadu līnijām ir kategoriski aizliegta. Lai gaisvadu un gaisvadu kabeļlīniju, aizsardzības zonās uzstādītu celtņus vai citus mehānismus ar izlici vai citiem konstruktīviem elementiem, no līnijas valdītāja nepieciešams saņemt norīkojumu darbiem elektroietaisēs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.16. Veicot darbus ar mehānismiem tuvu jebkurām elektrisko strāvu vadošajām daļām, jāievēro pieļaujamie attālumi līdz šīm strāvu vadošajām daļām. Tie nedrīkst būt mazāki par:

- 1,0 m pie sprieguma līdz 20 kV;
- 1,5 m pie sprieguma līdz 110 kV;
- 3,5 m pie sprieguma līdz 330 kV.

Šādi attālumi ir pieļaujami tikai, ja izpildīti visi tehniskie un organizatoriskie pasākumi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.17. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.18. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.19. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.20. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.21. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.8.22. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9. Drošības prasības, veicot darbus ar uguni

6.9.1. Pie darbiem ar uguni pieder visu veidu elektrometināšanas, gāzmetināšanas un lodēšanas darbi, bitumena un piķa vārīšana, atkritumu utilizācija, ugunsgrāvu kurināšana un citi darbi, kur izmanto atklātu uguni, arī detaļu uzkaršēšana līdz materiāla vai konstrukcijas uzliesmošanas temperatūrai.

6.9.2. Veicot darbus ar uguni, jāievēro šī energostandarta, Valstī spēkā esošo normatīvo dokumentu un vietējo, darbu ar atklātu uguni veikšanas, instrukciju prasības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.3. Veikt elektrometināšanas, gāzmetināšanas vai metāla gāzgrīšanas darbus (turpmāk - metināšanu) ar atklātu uguni, atļauts personām, ne jaunākām par 18 gadiem, kuras ir apmācītas speciālosursos, ieguvušas atestātu (apliecību) saskaņā ar atestācijas noteikumiem. Reglamentētās sfēras produktu metinātājiem periodiski, atbilstoši Valstī spēkā esošo normatīvo dokumentu prasībām, pēc noteiktā laika jāiziet atkārtota atestācija, uz to licensētā apmācību uzņēmumā

Apmācību prakses laikā, metinātāja, gāzes griezēja audzēkņiem, darbus ar atklātu uguni atļauts veikt tikai kvalificēta šīs specialitātes darbinieka klātbūtnē, kurš norīkots šo audzēkņu praktiskai apmācībai. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.4. Darbus ar atklātu uguni var veikt:

6.9.4.1. Īpaši iekārtotās pastāvīgās uguns darbu vietās, kuru sarakstu ir apstiprinājis tehniskais vadītājs; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.4.2. pagaidu uguns darbu vietās, kur šo darbu veikšanai ir jāizdod norīkojums un jāveic organizatoriski un tehniski pasākumi darba vietas sagatavošanai ugunsdrošai darba veikšanai. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.5. Veicot darbus ar atklātu uguni: (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.5.1. jāievēro ugunsdrošības noteikumi un norīkojuma sadaļā "Īpašie pasākumi" norādītais; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.5.2. darbi jāveic uz atslēgtas iekārtas;

6.9.5.3. rūpīgi jāattīra metināmās detaļas no putekļiem un naftas produktiem;

6.9.5.4. Iespēju robežās, ar aizsargvairogiem jānožogo pagaidu uguns darbu vietas. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.6. Elektrometinātājiem, kuri strādā augstumā, jābūt penālim vai somai elektrodiem un ugunsdrošam traukam, kur izmest izstrādāto elektrodu galus. Izstrādāto elektrodu galus aizliegts mest zemē. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.7. Veicot darbus ar atklātu uguni rezervuāros un pazemes būvēs (šahtās, akās, hidroturbīnu darba rata kamerās, spirālkamerās, sūccaurulēs utt.) jāievēro šā energostandarta p. 6.6. prasības. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.8. Katrs darbinieks jāinstruē par elektrometināšanas ultravioletā un infrasarkanā starojuma kaitīgo iedarbību uz acīm un ādu.

Personām, kas veic elektrometināšanu vai ir klāt pie tās, sajūtot sāpes acīs, nekavējoties jāgriežas pie ārsta.

Veicot darbus ar atklātu uguni visam darbā iesaistītajam personālam jālieto speciālais aizsargapģērbs un pārējie nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.9.9. Veicot elektrometināšanas darbus rezervuāru iekšpusē, metinātājs jānodrošina papildus ar pietiekama izmēra dielektrisko paklāju, dielektriskiem apaviem un citiem izolējošiem aizsarglīdzekļiem no pieskārsšanās metāliskām daļām (ceļgalu sargiem, uzelkoņiem utt.).

6.9.10. Metinātājam, strādājot ar palīgu vai kopā ar montētājiem, pirms loka aizdegšanas tie jābrīdina ar uzsaucienu "aizsedzies".

6.9.11. Aizliegts veikt jebkurus ar metināšanu saistītus darbus eļļainā tērpā un eļļainos cimdos.

6.9.12. Aizliegts veikt metināšanas darbus uz spiedieniekārtām bez spiediena noņemšanas tajās.

6.9.13. Darbu vietā jābūt ugunsdzēsšanas līdzekļiem (kastes ar smiltīm, lāpsta, bieza sega, ugunsdzēsšie aparāti).

6.9.14. Visām lodlampām jābūt uzskaitītām un numurētām, tām jāatbilst speciālu instrukciju prasībām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10. Drošības prasības, veicot krāsošanas darbus

6.10.1. Virsmu tīrīšanā ar smilšu strūklu aparātiem jāievēro šo aparātu drošas ekspluatācijas instrukcija. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.2. Starp operatora un palīgstrādnieka darba vietām, kas atrodas blakus smilšstrūklu aparātiem, jāparedz skaņas vai gaismas signalizācija.

6.10.3. Smilšstrūklas darbu veikšanas vieta jānožogo, ja nepieciešams ap darba vietu jāizvieto nepieciešamās drošības zīmes. Ieeja smilšstrūklas darbu zonā bez individuālajiem aizsarglīdzekļiem (aizsargbrilles un respiratori) un speciāla apģērba ir aizliegta. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.4. Smilšstrūklas aparāta operators jānodrošina ar speciālo aizsargapģērbu un skafandru (aizsargmasku) ar svaigā gaisa piespiedpadevi elpošanai, bet palīgstrādnieks – ar aizsargbrillēm. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.5. Tīrīt tvertņu, cauruļvadu un turbīnu spirālkameru iekšējās metāliskās virsmas ar kvarca smiltīm ir aizliegts.

6.10.6. Tīrot virsmas ar elektromehāniskām birstēm, strādājošie jānodrošina ar sejas aizsardzības līdzekļiem un respiratoriem, bet tīrot, kodinot ar skābēm – vēl papildus ar skābi izturošiem apaviem, cimdiem, priekšautiem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.7. Tīrot metālkonstrukcijas ar elektromehāniskām birstēm jāievēro elektrodrošības noteikumi strādājot ar elektroinstrumentiem.

6.10.8. Krāsošanas aparatūrai (eļļas un ūdens atdalītāji, krāsas iesūkņēšanas trauki u.c.), kas darbojas zem pārspiediena, augstāks par 0,7 bāriem jābūt nodrošinātai ar reduktoriem, manometriem, aizsargvārstiem. Manometriem jābūt pārbaudītiem un noplombētiem. Gaisa šļūtenes savienojuma vietās stingri jānostiprina ar apskavām, lai novērstu noraušanu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.9. Pirms krāsošanas darbu sākuma jāpārbauda agregāta, šļūteņu darbderīgums, šļūteņu pievienojums pie kompresora, iesūkņēšanas tvertnes, krāsas pulverizatora, kā arī gaisa filtra tīrība. Bojātas iekārtas izmantošana ir aizliegta. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.10. Pievienot šļūtenes pneimatiskiem instrumentiem un atvienot tās drīkst tikai pēc gaisa vadu atslēgšanas un spiediena noņemšanas.

6.10.11. Visām pielietojamām krāsām, emaljām, lakām, šķīdinātājiem, atšķaidītājiem u.c. (turpmāk – ķīmiskām vielām) jābūt “Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapai”. Aizliegts pielietot nezināma sastāva krāsas un šķīdinātājus.

6.10.12. Atkarībā no pielietojamo ķīmisko vielu sastāva un telpu apjoma, strādnieki, kuri veic krāsošanu, jānodrošina ar visiem nepieciešamajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (respiratoriem, aizsargmaskām, skafandriem, brillēm, speciāliem cimdiem, kā arī aizsargsmērēm un pastām). (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.13. Toksisko vielu saturoši laku un krāsu materiāli jāizmanto atbilstoši ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapā norādītajam prasībām vai to lietošanas norādījumiem. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.14. Kaitīgu un ugunsbīstamu laku un krāsu sastāvu sagatavošanu drīkst veikt speciāli apmācīti strādnieki. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.15. Darbu veikšanas vietā laku un krāsu materiāla daudzums nedrīkst pārsniegt vienas maiņas vajadzības. Mucām un kannām ar laku un krāsu materiāliem un šķīdinātājiem jābūt cieši aizvērtiem.

6.10.16. Būvju laiduma, tiltu, aizvaru, remonta nožogojuma un citu konstrukciju tīrīšanai un krāsošanai augstumā, jāuzstāda piekarsstatnes, kas izpildītas saskaņā ar šī energostandarta p.6.7..

6.10.17. Veicot krāsošanas darbus hidrotehnisko būvju celtnu sliežu estakādēs tiek pieļauta vieglas konstrukcijas pārvietojamo sastatņu, pielietošana. Atļauta cilvēku celšana un darbu veikšana no piekarsstatnēm, kas iekārtas celšanas mehānismos. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

6.10.18. Veicot krāsošanas darbus telpās, pielietojot pneimatiskus aparātus, ka arī kaitīgu gaistošu šķīdinātāju saturošās ātri kalstošās krāsas un lakas, strādnieki jānodrošina ar atbilstošā tipa respiratoriem un aizsargbrillēm.

6.10.19. Krāsojot iekšējās virsmas (rezervuāri, caurulvadi, eļļas spiediena sistēmu tvertnes u.c.), jānodrošina pietiekama dabīgā vai piespiedu ventilācija. Bez ventilācijas darbi jāveic pielietojot aizsargmaskas vai maskas ar piespiedu gaisa padevi. Pārnesamiem gaismekļiem jābūt sprādziendrošiem, to spriegums nedrīkst pārsniegt 12V.

6.10.20. Ķīmisko vielu uzglabāšana, pārvietošana un pielietošana jānodrošina atbilstoši "Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapas" nosacījumiem. Celtniecības konstrukciju, aparatūras un slēgto tvertņu krāsošanu ar perhlorvinila lakām (krāsām) jāveic aizsargmaskās ar gaisa piespiedpadevi. Pieļauti ārējie krāsošanas darbi ar perhlorvinila krāsām bez aizsargmaskām pie gaisa temperatūras ne augstākas par plus 4 °C.

6.10.21. Aizliegts apsildīt ar elektroierīcēm telpas, kur tiek veikta krāsu un laku sagatavošana. Tādu telpu apsildi drīkst veikt tikai ar ūdens vai tvaika sildierīcēm.

6.10.22. Aizliegts lietot kā šķīdinātājus etilēto benzīnu un benzolu.

6.10.23. Viegli uzliesmojošo krāsu un laku lietošanas zonā aizliegts veikt liesmu darbus, kā arī darbus, kuri izsauc dzirksteļošanu.

7. Drošības prasības, veicot darbus hidroietaisēs

7.1. Drošības prasības, veicot darbus pie hidroagregātiem, hidroturbīnu ūdens ieplūdes un izplūdes ceļos (ūdens ceļos)

7.1.1. Darbā esošu hidroagregātu mehānisko daļu apskati var veikt vienpersoniski operatīvais personāls vai personāls saskaņā ar šī energostandarta p. 3.3.. Operatīvo apkalpošanu un tehnisko apkopi saskaņā ar šī energostandarta p. 4.13. vienpersoniski drīkst veikt personāls saskaņā ar šī energostandarta p. 4.2.2.8..

7.1.2. Apskatot darbā esošus hidroagregātus aizliegts stāvēt uz vadaparāta svirām, servomotoriem un citām kustīgām mehānismu daļām.

7.1.3. Remontdarbi hidroagregātu mehāniskā daļā, hidroturbīnas ūdens ceļos jāveic pēc norīkojuma vai rīkojuma.

7.1.4. Remontdarbi, apskates, mērījumi turbīnas caurplūdes traktā jāveic pie nolaišiem avārijas aizvāriem vai ievietotiem remonta aizvāriem, atvērtiem iztukšošanas aizbīdņiem, pēc turbīnas ūdens ieplūdes un izplūdes ceļu (spirālkameras, sūccaurules) iztukšošanas. Pie tam jābūt nodrošinātiem pasākumiem, kas izslēdz iespēju pacelt/atvērt aizvarus, kustināt vadaparātu vai darba lāpstas (Kaplāna tipa turbīnām), padot spriegumu uz ģeneratoru. Veicot atsevišķus darbus, atļauts daļēji piepildīt sūccauruli, par to atzīmējot norīkojuma ailē "Īpaši norādījumi, speciālie drošības pasākumi". (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.5. Uzturēšanas remontu un avāriju likvidācijas darbi uz hidroagregāta rotējošām un kustošām daļām pieļaujami bez ūdens ceļu atbrīvošanas no ūdens un bez aizvaru nolaišanas. Šādos gadījumos vadaparāts ir cieši jāaizver un jānosprosto, ģeneratora rotors jānobremzē, jāpaceļ uz bremsēm un jānofiksē ar bremsžu domkratiem, jānoņem spiediens no hidrauliskās vadības sistēmām, jāatslēdz hidroagregāta elektriskās vadības ķēdes. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.6. Atsevišķus ekspluatācijas, avāriju vai bojājumu likvidācijas darbus pie darbā esoša hidroagregāta (šo darbu saraksts jāapstiprina tehniskajam vadītājam) var veikt operatīvais personāls vai viņa tiešā uzraudzībā. Atļauta savienojuma atloku pievilkšana cauruļvadiem zem spiediena, ne lielāka par 5 bāri. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.7. Atvērt lūkas uz turbīnas darba rata kameru, spirālkameru, sūccauruli, atūdeņošanas galeriju drīkst tikai pēc spiediena noņemšanas tajās, atsūkņēšanas un pārbaudes.

7.1.8. Iekļūšanai darba rata kamerā caur lūku turbīnas vākā vai no spirālkameras jālieto stingri nostiprinātas metāla kāpnes, atbilstoši šī energostandarta p. 6.7.3. prasībām.

7.1.9. Ierīkojot vai nojaucot sastatnes zem turbīnas darba rata, strādājot tieši uz turbīnas darba rata, personālam jālieto speciālie drošības līdzekļi.

7.1.10. Veicot darbus spirālkamerās, sūccaurulēs, turbīnas darba rata kamerās jānodrošina ventilācija, nepieciešamības gadījumā arī apsilde, personāls jānodrošina pret krišanu no augstuma un, ja sūccaurulē ir ūdens, jānodrošina ar glābšanas līdzekļiem.

7.1.11. Veicot darba rata lāpstu (Kaplāna tipa turbīnām) un vadaparāta mērījumu un regulēšanu, rotora pacelšanu remonta laikā, atļauts īslaicīgi padot spiedienu uz šo iekārtu hidrauliskās vadības sistēmām, par ko jāieraksta norīkojuma ailē "Īpašie pasākumi". Šajā gadījumā visi darbi hidroagregāta mezglos jāpārtrauc, atbildīgajam par darba izpildi jāizved visi darbinieki no darba vietas un par to jāpaziņo pielaidējam, kurš var padot un noņemt spiedienu, izdarīt manipulācijas ar mehānismiem, nepārtraukti uzturot sakarus ar atbildīgo par darba izpildi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.12. Nobeidzot darbus hidroagregāta mehāniskajā daļā, hidroturbīnu ūdens ceļos, atbildīgajam par darba izpildi jāveic apskate un jāpārlicinās, ka tur neatrodas cilvēki, materiāli, ierīces, instrumenti. Atļauju pacelt aizvarus, piepildīt ar ūdeni ieplūdes un izplūdes ceļus drīkst dot par iekārtu atbildīgā persona tikai pēc visu lūku, drenāžas sistēmu un aizbīdņu aizvēršanas un norīkojumu noslēgšanas. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.13. Paceļot spiedienu turbīnas hidrauliskās vadības sistēmā personālam aizliegts atrasties uz vadaparāta mehānismiem vai darba rata lāpstām. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.14. Veicot darbus regulatora atsevišķos mezglos, jānoņem spiediens no remontējamā mezglā vai regulatora. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.15. Iedarbinot hidroagregātus pirmo reizi pēc montāžas vai atjaunošanas, veicot enerģētiskās pārbaudes, jā sastāda speciālas darbu programmas, ko apstiprina tehniskais vadītājs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.1.16. Veicot darbus horizontālos (kapsulu) hidroagregātos, papildus šim energostandartam jā sastāda drošības prasības konkrētiem apstākļiem.

7.2. Drošības prasības, veicot darbus pie aizvariem

7.2.1. Darbus uz aizvariem (pārgāznes, ieteču, izteču, remonta u.c.) var izpildīt gan to darba stāvoklī ar vai bez ūdens statiskā spiediena, gan speciālā remonta novietnē.

7.2.2. Veicot darbus uz aizvariem darba stāvoklī:

7.2.2.1. tie jānodrošina pret izkustināšanu (jāatslēdz individuālā elektriskā vai mehāniskā piedziņa, jābloķē rokas ceļamie mehānismi, jābloķē avārijas nolaišanas mehānismi u.c.);

7.2.2.2. uz elektriskiem un mehāniskiem ceļšanas vai nolaišanas mehānismiem jāizkar nepieciešamās drošības zīmes "NESLĒGT", "AIZLIEGTS" ar papilduzrakstu (plāksnīti) "Aizliegts atvērt"; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.2.2.3. nepieciešamie tehniskie līdzekļi piekļūšanai darba vietai jānosaka norīkojuma izdevējam;

7.2.2.4. aizliegts strādāt uz ūdens pārgāznes aizvāriem, ja tie daļēji vai pilnīgi pacelti ūdens pārlaišanai.

7.2.3. Aizvaru remonta zona jānorobežo (atstājot ieeju) ar labi redzamu auklu, lentu vai sētu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.2.4. Pārvietojot aizvarus vai to daļas, jāievēro šī energostandarta p. 6.8. prasības.

7.2.5. Veicot aizvaru virsmas tīrīšanu un krāsošanu, jāievēro šī energostandarta p. 6.10. prasības.

7.2.6. Darbos uz aizvāriem personāls pret krišanu no augstuma jānodrošina ar pretkritiena aizsardzības līdzekļiem. Strādājot tiešā ūdens tuvumā, jābūt pieejamiem glābšanas līdzekļiem uz ūdens. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.3. Drošības prasības, veicot sūkņu, kompresoru, citu kustošu vai rotējošu mehānismu un to tehnoloģisko vadu (turpmāk – mehānismu) apkopi un remontus

7.3.1. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.3.2. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.3.3. Aizliegts atstāt bez uzraudzības iedarbinātus mehānismus ar rokas vadību. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.3.4. Veicot mehānismu profilaktiskās pārbaudes un remontdarbus, jābūt atslēgtiem to dzinējiem, noslēgtiem pienākošiem un aizejošiem tehnoloģiskiem cauruļvadiem. Mehānisma elektropiedziņas atslēgšana jāveic stacijas operatīvajam vai elektrotehnikajam personālam, kas apkalpo šīs ietaises. Uz dzinēju palaišanas iekārtām un tehnoloģisko cauruļvadu aizbīdņu un ventiļu rokas vadības mehānismiem jābūt izkārtām aizlieguma drošības zīmēm “NESLĒGT” un “AIZLIEGTS” ar papilduzrakstu (plāksnīti) “Aizliegts atvērt”. Ja iespējams, rokas vadības mehānismi jānobloķē mehāniski.

Ja profilaktiskās pārbaudes ir saistītas ar mehānismu ieslēgšanu darbā, to var veikt pēc atbildīgā par darba izpildi norādījuma. Šādai atļaujai jābūt ierakstītai norīkojuma rindā “Īpaši norādījumi, speciālie drošības pasākumi”. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.3.5. Apkalpojot rotējošus mehānismus, personālam jāstrādā cieši aizpogātā apgērbā.

7.3.6. izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.3.7. Gaisa, ūdens un citu tehnoloģisko cauruļvadu aizsalšanas gadījumā tos nedrīkst atkausēt ar atklātu liesmu, jālieto tvaiks, karsts gaiss vai ūdens.

7.3.8. Rotējoša mehānisma pārbaudes vai balansēšanas laikā tā tiešā tuvumā jābūt atslēgšanas ietaisei. Pie šīs ietaises jābūt novērotājam, kam pēc atbildīgā par darba izpildi signāla mehānisms jāatslēdz. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.1. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.2. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.3. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.4. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.5. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.6. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.7. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.8. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.9. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.10. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

7.4.11. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

PIELIKUMS 1

Izslēgt. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

www.latvenergo.lv

PIELIKUMS 2**Pieļaujamie attālumi līdz strāvas vadošajām daļām**

Elektroietais veids	No cilvēkiem, lietojamiem instrumentiem, ierīcēm, pagaidu nožogojumiem, <i>m</i>	No mehānismiem, štropēm un kravas to darba un transporta stāvoklī, <i>m</i>
GL ar kailvadiem līdz 1 kV	0,6	1,0
Pārējās elektroietais līdz 1 kV	Netiek normēts, nav pieļaujama pieskaršanās	1,0
6 kV– 20 kV elektroietais	0,6	1,0
110 kV elektroietais	1,0	1,5
330 kV elektroietais	2,5	3,5

PIELIKUMS 3**Norīkojuma forma un tā aizpildīšana (Izmainīta redakcija, izm. 1)**

Struktūrvienība _____
 Darbuzņēmējs _____

NORĪKOJUMS Nr. _____

darbiem hidroelektrostaciju hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs

Atbildīgajam par darba izpildi _____ **Pielaidējam** _____
 (vārds, uzvārds) (vārds, uzvārds)

Ar brigādes locekļiem _____

Uzdots _____

Darbu sākt: datums _____ laiks _____

Darbu beigt: datums _____ laiks _____

Tabula 1.

Pasākumi darba vietu sagatavošanai

Hidrotehnisko būvju vai hidroietaišu sagatavošana	
Hidrobūvju vai hidroietaišu nosaukumi, kurās, sagatavojot darba vietu, jāizdara iekārtu vai to daļu operatīvā stāvokļa izmaiņas.	Kam jābūt aizvērtam, aizslēgtam vai kādā tehnoloģiskajā stāvoklī jābūt hidroietaisēm.
1.	2.

Īpaši norādījumi, speciālie drošības pasākumi

Norīkojumu izsniedza _____
 (datums, laiks, amats, vārds, uzvārds, paraksts)

Norīkojumu pagarināja līdz _____
 (datums, laiks, amats, vārds, uzvārds, paraksts)

Pagarināšanas datums _____ laiks _____

Tabula 2.

Atļauja darba vietu sagatavošanai un pielaišanai pie darba

Darba vietu sagatavot un pielaiest pie darba atļāva. (amats, vārds, uzvārds, paraksts)	Datums, laiks.	Darbinieka paraksts, kurš saņēmis atļauju darba vietu sagatavošanai un pielaišanai pie darba
1.	2.	3.

Darba vieta(-s) sagatavota(-s). Darbā paliek:

Pielaidējs _____ Atbildīgais par darba izpildi _____
 (vārds, uzvārds, paraksts) (vārds, uzvārds, paraksts)

Tabula 3.

Ikdienas pielaišana pie darba un tā pabeigšana

Brigāde instruēta un pielaišta sagatavotā darba vietā				Darbs pabeigts, brigāde aizvesta	
Darba vietu nosaukums	Datums, laiks	Paraksti		Datums, laiks	Atbildīgā par darba izpildi paraksts
		Pielaidēja	Atbildīgā par darba izpildi		
1.	2.	3.	4.	5.	6.

Tabula 4.

Izmaiņas brigādes sastāvā

Iekļauts brigādē (vārds, uzvārds)	Izslēgts no brigādes (vārds, uzvārds)	Datums, laiks	Izmaiņas atļāva (amats, vārds, uzvārds, paraksts)
1.	2.	3.	4.

Darbs pilnīgi pabeigts, brigāde aizvesta, paziņots (kam)

(amats, vārds, uzvārds)

Datums _____ laiks _____ Atbildīgais par darba izpildi _____
 (vārds, uzvārds, paraksts)

Darba vietas apskatītas un norīkojums noslēgts:

Datums _____ laiks _____ Pielaidējs _____
 (vārds, uzvārds, paraksts)

Norādījumi norīkojuma aizpildīšanai

1. Ierakstiem norīkojumā jābūt valsts valodā, salasāmiem un personālam saprotamiem. Nav atļauts norīkojumu aizpildīt ar zīmuli vai izdarīt tekstā labojumus.
2. Norīkojuma veidlapai jābūt iespiestai uz vienas lapas abām pusēm.
3. Norīkojumu atļauts aizpildīt rokrakstā.
4. Norīkojumu numerācijas kārtību nosaka tehniskais vadītājs.
5. Norādot datumus, jāraksta datums, mēnesis un gads. Gada skaitli un datumu norāda ar cipariem, mēnesi var norādīt ar vārdiem vai cipariem.
6. Norīkojumā jānorāda hidroietaišu un mehānismu operatīvie apzīmējumi.
7. Ja norīkojuma veidlapas tabulās un teksta laukumos trūkst vietas visu nepieciešamo ierakstu veikšanai, atļauts norīkojumam pievienot papildus veidlapu ar to pašu numuru. Šajā gadījumā pamatveidlapas tabulas pēdējā rindā vai teksta beigas jāieraksta frāze “skatīt papildu veidlapu”. Atbildīgās personas šajā gadījumā parakstās abās veidlapās. Lietojot iepriekš sanumurētās veidlapas, minētajā gadījumā atbildīgais par darba organizāciju ar vienu svītru svītro papildveidlapas numuru un virs tā uzraksta pamatveidlapas norīkojuma numuru, apstiprinot to ar savu parakstu. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

Norīkojuma priekšpuses aizpildīšana

8. Norīkojuma veidlapas augšdaļā jānorāda atbildīgā par darba organizāciju struktūrvienības nosaukums un nepieciešamības gadījumā - darbuzņēmējs. (Izmainīta redakcija, izm. 1)
9. Rindās “atbildīgajam par darba izpildi”, “pielaidējam”, uzrāda atbildīgā par darba izpildi, pielaidēja vārdu, uzvārdu. Hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs, kurās ir operatīvais personāls, rindā “pielaidējam” ieraksta “operatīvais personāls”. (Izmainīta redakcija, izm. 1)
10. Rindā “Brigādes locekļi” uzskaita brigādes locekļus. Izpildot darbus, kuros tiek izmantoti mehānismi, šajā rindā jānorāda, kurš brigādes loceklis ir atbildīgs par konkrētu mehānismu, norādot mehānisma marku. (Izmainīta redakcija, izm. 1)
11. Rindā, “uzdots” jānorāda:
 - 11.1. hidrotehnisko būvju, hidroietaišu un mehānismu nosaukumi, to operatīvie apzīmējumi;
 - 11.2. veicamo darbu saturs.

12. Rindās “darbu sākt” un “darbu beigt” norāda paredzētā darba sākuma un beigu datumus un laikus.

13. Tabulā 1. 1. ailē norāda hidrotehnisko būvju, hidroietaišu un mehānismu nosaukumus, kuros nepieciešams izdarīt pārslēgumus ar noslēgarmatūru un veikt viņu aizslēgšanu.

14. Tabulā 1. 2. ailē norāda hidroietaišu un mehānismu nosaukumus un operatīvos apzīmējumus, ar kuriem nepieciešams veikt pārslēgumus.

15. izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

16. izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

17. Ja darbu izpildei darba vietas sagatavošana nav nepieciešama, tabulas 1 ailēs izdara ierakstu “nav nepieciešams”.

18. izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

19. Rindās “Īpaši norādījumi, speciālie drošības pasākumi” ieraksta:

19.1. papildus pasākumus, kas nepieciešami strādājošo drošībai (nožogojumi, gaisa sastāva pārbaude, ugunsdrošības pasākumi u.c.);

19.2. darba posmus vai atsevišķas operācijas, kuras veicamas papildus nozīmētā atbildīgā darbinieka tiešā vadībā; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

19.3. izslēgt; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

19.4. atļauju atbildīgajam par darba izpildi izpildīt pāriešanu uz citu darba vietu un veikt atkārtotu pielaišanu pie darba; (Izmainīta redakcija, izm. 1)

19.5. atļauju iedarbināt hidroietaisi bez operatīvā personāla rīkojuma;

19.6. atbildīgās personas par kravu drošu pārvietošanu norīkošanu;

19.7. citus norādījumus, kas saistīti ar izpildāmo darbu.

20. Rindā “norīkojumu izsniedza” atbildīgais par darba organizāciju norāda pilnu datumu, laiku, vārdu, uzvārdu un parakstās. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

21. izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

22. izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

23. Rindā “Norīkojumu pagarināja līdz” atbildīgais par darba organizāciju norāda pilnu datumu, laiku, vārdu, uzvārdu un parakstās. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

24. Tabula 2 jāaizpilda, saņemot atļauju darba vietas sagatavošanai un pirmreizējai pielaišanai pie darba. Ja operatīvā personāla pienākumus izpilda viens

darbinieks, ietaises ir viņa operatīvā vadībā un viņš sagatavo darba vietu, tabulas 2. izpildīšana nav obligāta. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

25. Tabulas 2. 1. ailē pielaidējs norāda darbinieka vārdu, uzvārdu un amatu, kas atļāvis darba vietas sagatavošanu un pielaišanu pie darba. Ja atļauju nodod personīgi, tad 1. aili aizpilda atļaujas devējs.

26. 2. ailē uzrāda atļaujas došanas datumu un laiku. 3. ailē parakstās darbinieki, kuri saņēmuši atļauju darba vietas sagatavošanai un pirmreizējai pielaišanai pie darba. Ja darba vietu sagatavo vairāki darbinieki, ailē parakstās visi šie darbinieki.

27. Ja atļaujas darba vietas sagatavošanai un pielaišanai pie darba saņemtas dažādos laikos, tad tabulā 2 aizpilda divas rindas – vienu par atļaujas saņemšanu darba vietas sagatavošanai, otru par atļauju pielaišanai pie darba.

Norīkojuma otrās puses aizpildīšana

28. Rindās “Darba vieta(-s) sagatavota(-s). Darbā paliek” pielaidējs uzrāda mehānismus, cauruļvadus, kas paliek darbā vai zem spiediena remontējamā zonā vai darba vietas tiešā tuvumā.

29. Pielaidējs un atbildīgais par darba izpildi parakstās zem rindām “Darba vieta(-s) sagatavota(-s). Darbā palika” tikai, pielaižot pie darba pirmo reizi. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

30. Tabulā 3 atzīmē ikdienas pielaišanu pie darba un tā pabeigšanu, kā arī pielaišanu pie darba, pārejot uz citu darba vietu. Ja atbildīgais par darba izpildi apvieno pielaidēja pienākumus, kā arī, ja atbildīgajam par darba izpildi atļauts brigādi atkārtoti pielaist pie darba, viņš, pielaižot, parakstās 3. un 4. ailē. Darbu pabeigšanu, kas saistīta ar darba dienas beigām, atbildīgais par darba izpildi atzīmē 5. un 6. ailē. (Izmainīta redakcija, izm. 1)

31. Tabulā 4 atzīmē izmaiņas brigādes sastāvā. Ja brigādē tiek iekļauts vai izslēgts no tās darbinieks, kurš strādā ar mehānismu, autoceltni vai automobili, tabulā norāda šī mehānisma nosaukumu un marku.

32. Ja pilnīgas darbu nobeigšanas brīdī operatīvais personāls vai pielaidējs nav klāt, kā arī gadījumos, ja atbildīgais par darba izpildi apvieno pielaidēja pienākumus, atbildīgais par darba izpildi par darbu nobeigšanu atzīmē tikai savā norīkojuma eksemplārā, norādot personu (vārds, uzvārds, amats, datums, laiks), kam paziņots par pilnīgu darbu nobeigšanu.

PIELIKUMS 4**Pieļaujamā pienākumu apvienošana par darba drošību atbildīgajiem darbiniekiem (Izmainīta redakcija, izm. 1)**

Atbildīgais darbinieks	Apvienojamais pienākums
Atbildīgais par darba organizāciju	Pielaidējs hidrotehniskajās būvēs vai hidroietaisēs bez vietējā operatīvā personāla
Atbildīgais par darba izpildi ar tiesībām veikt pārslēgumus konkrētajā hidrotehniskajā būvē vai hidroietaisē *	Pielaidējs
Pielaidējs no operatīvā personāla un personāla ar operatīvajām tiesībām	Brigādes loceklis
Darbinieks, kas sagatavo darba vietu	Pielaidējs

*Piezīme**: - attiecas uz hidrotehniskajām būvēm vai hidroietaisēm bez vietējā operatīvā personāla.

PIELIKUMS 5

Pielaišanas akts (paraugs)

PIELAIŠANAS AKTS № _____

**Remontu, celtniecības un montāžas darbu veikšanai
uzņēmuma teritorijā**

----- 200__g. "___" _____
(atrašanās vieta)

Mēs, apakšā parakstījušies

_____ (HES valdītāja atbildīgā darbinieka vārds, uzvārds,
amats)

_____ un _____
(darbuuzņēmēja organizācijas nosaukums)

pārstāvis, atbildīgais par darbu veikšanu _____
(amats, vārds, uzvārds)

sastādām aktu par sekojošo:
valdītājs izdala iecirkni, ierobežotu ar koordinātēm _____

_____ (asu, atzīmju apzīmējumi, zīmējumu Nr.)
sekojošo darbu veikšanai:

_____ (darba nosaukums)

ar tehnisko personālu darbuuzņēmēja pārstāvja vadībā sekojošos termiņos:

Darbu sākums: 200__g. _____

Darbu beigas: 200__g. _____

Līdz darbu sākumam nepieciešams veikt sekojošus darba drošības pasākumus:

Nr.	Pasākuma nosaukums	Izpildes termiņš	Izpildītājs

Valdītāja atbildīgais darbinieks

_____ (paraksts, paraksta
atšifrējums)

_____ (paraksts, paraksta
Darbuuzņēmēja atbildīgais pārstāvis

_____ (paraksts, paraksta
atšifrējums)

Piezīme: ja nepieciešams darbu turpināt pēc šīnī pielaišanas aktā noteiktā beigu termiņa, nepieciešams sastādīt pielaišanas aktu uz jaunu termiņu.

PIELIKUMS 6

Izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

PIELIKUMS 7

Izslēgt (Izmainīta redakcija, izm. 1)

www.latvenergo.lv